

๒๕๖. 312/4

๑๒๒๕๗

๑๒

การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปริญญานิพนธ์

ของ

ดวงรัตน์ เขียวชะอุ่มงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาวิชา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

พฤษภาคม ๒๕๔๑

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๑๑๖๐๑

๒๕๔๑

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

17/11/41 ประจวบคัง ประธาน
(ดร. เพ็ญแข ประจวบคัง)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อรรณ สุขารมณ)

คณะกรรมการสอบ

17/11/41 ประจวบคัง ประธาน
(ดร. เพ็ญแข ประจวบคัง)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อรรณ สุขารมณ)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้โดยได้รับความกรุณาให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ ดูแล และให้คำปรึกษาเป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.เพ็ญแข ประจันปัจจนึก ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อัจฉรา สุขารมณ์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ กรรมการสอบปากเปล่าที่แต่งตั้งเพิ่มเติม โดยทุกท่านได้กรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนให้แนวทางในการตรวจแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ทุกท่าน ใน 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา บางคล้า บ้านโพธิ์ แปลงยาว และสนามชัยเขต ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณคุณเครือศรี นูทอง พัฒนาการอำเภอบ้านโพธิ์ ที่ให้ความกรุณาตรวจแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณศึกษานิเทศการจังหวัดฉะเชิงเทรา (นายเกษม หน่ายคอน) และศึกษานิเทศการ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ให้คำปรึกษาและแนะนำในการจัดทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณทัศนีย์ แสงประสิทธิ์ คุณแพรวพรรณ บุญฤทธิมนตรี คุณสุปราณี นฤนาทนโรคม และคุณอุไรวรรณ วรรณศิลป์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหในการจัดทำปริญญานิพนธ์จนสมบูรณ์ รวมทั้งเพื่อน ๆ รุ่น 4 วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ทุกท่านที่ให้กำลังใจในครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณไพโรจน์ ภาณุกาญจน์ ที่ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการทำปริญญานิพนธ์จนสมบูรณ์ ตลอดจนเพื่อนข้าราชการสำนักงานศึกษานิเทศการอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทราทุกคน

คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ หากว่าจะเป็นประโยชน์ต่อความก้าวหน้าทางวิชาการแก่ผู้ที่สนใจศึกษา กันคว่า หากความรู้แล้ว ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีทั้งหมดนี้เพื่อตอบแทน พระคุณบิดา มารดา ที่เป็นผู้ให้การส่งเสริม สนับสนุน ให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนประสบผลสำเร็จลุล่วงไปด้วยความราบรื่น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ดวงรัตน์ เขียวชะอุ่มงาม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย.....	5
ความสำคัญของการศึกษาวิจัย.....	5
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ประวัติความเป็นมาของจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	9
สถานภาพ โครงสร้าง และหน้าที่ความรับผิดชอบ.....	11
แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับความต้องการ.....	17
ลักษณะของอาชีพและประเภทของอาชีพ.....	19
ทฤษฎีการเลือกอาชีพ.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
สมมติฐานของการวิจัย.....	31
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	32
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	35
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	42
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	45
ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานที่วางไว้ในแต่ละข้อ.....	54
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมความต้องการ ความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	66
ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย.....	66
ความสำคัญของการศึกษาวิจัย.....	66
สมมติฐานของการวิจัย.....	67
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สรุปผลการศึกษา.....	70
อภิปรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก แบบสอบถามสำหรับการวิจัย.....	91
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม.....	99
ภาคผนวก ค รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	101
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	109

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกตามเขตเมืองและชนบท.....	33
2 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง.....	42
3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวม.....	45
4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านเกษตรกรรม.....	46
5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านพาณิชยกรรม.....	48
6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอุตสาหกรรม.....	50
7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบริการ.....	52
8 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ.....	54
9 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ.....	56

10	เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนก ตามเงินเดือน.....	57
11	การทดสอบรายคู่เพื่อหาค่าความแตกต่างความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ที่มีเงินเดือนต่างกัน ด้านเกษตรกรรม.....	59
12	การทดสอบรายคู่เพื่อหาค่าความแตกต่างความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ที่มีเงินเดือนต่างกัน ด้านพาณิชยกรรม.....	60
13	เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนก ตามสถานภาพการสมรส.....	61
14	เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนก ตามที่ตั้งของโรงเรียน.....	62
15	ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา.....	63

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

แผนภูมิโครงสร้างสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา.....	13
---	----

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษานับเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองทุกด้าน ย่อมขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของประชากรในชาติเป็นสำคัญ ประเทศใดที่ประชากรมีระดับการศึกษาดำ แม้ประเทศนั้นจะมีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์เพียงใดก็ตาม รายได้ประชาชาติก็จะต่ำไปด้วย เพราะขาดกำลังคนที่จะนำทรัพยากรธรรมชาติมาให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ฐานะความเป็นอยู่ของประชากรในชาติย่อมจะดีขึ้นไม่ได้ ตรงกันข้ามกับประเทศที่แม้จะมีทรัพยากรธรรมชาติไม่สู้อุดมสมบูรณ์นัก แต่ประชากรส่วนใหญ่ มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดี กล่าวคือมีการศึกษาดี มีความสามารถในการผลิต มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดี ประเทศนั้นย่อมจะเจริญก้าวหน้า ยิ่งเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และมีประชากรที่มีคุณภาพดีแล้วประเทศนั้นย่อมจะเจริญรุ่งเรืองอย่างแน่นอน (สหัส แก้วยัง. 2536 : 1)

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความรู้ ความสามารถ ศีลธรรมและคุณธรรมอันดีงาม ขณะเดียวกันครูมีภารกิจต่าง ๆ หลายอย่างไม่ว่าจะเป็นความรับผิดชอบต่อการพัฒนาเยาวชนในวัยศึกษาเล่าเรียน หรือแม้กระทั่งการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตลอดจนความรับผิดชอบต่อครอบครัวและต่อสังคมในด้านต่าง ๆ การที่จะให้ครูปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีจรรยาบรรณครูอย่างเพียบพร้อม จำเป็นต้องคำนึงถึงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ประกอบวิชาชีพครูด้วย เพราะฐานะทางเศรษฐกิจเป็นเครื่องชี้ฐานะความเป็นอยู่ของบุคคลในสังคม เมื่อบุคคลดำรงฐานะในสังคมอย่างมีเกียรติด้วยฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีย่อมมีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ดีด้วย (สี เหมะรายี. 2530 : 1) อาชีพครูเป็นอาชีพหนึ่งในสังคมปัจจุบันที่ให้บริการแก่สังคม โดยการอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นพลเมืองดีของชาติและเป็นที่พึ่งของประชาชน ครูได้รับค่าจ้างแรงงานเป็นรายเดือน อัตราค่าจ้างเหล่านี้จึงเป็นตัวกำหนดฐานะความเป็นอยู่ของครู (เทียนคำ ฉายแสง. 2527 : 28)

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจเต็มความสามารถคือ ความพอใจกับสิ่งตอบแทนที่จะได้รับในการปฏิบัติงานนั้น สิ่งตอบแทนเบื้องต้นที่ทำให้ข้าราชการหรือนุคคลผู้ปฏิบัติงานเกิดความพอใจก็คือเงินเดือนหรือค่าจ้างที่เหมาะสมเพียงพอและยุติธรรม นอกจากนั้นยังจะต้องพิจารณาถึงค่าตอบแทนในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อให้เพียงพอกับค่าครองชีพและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานอีกด้วย เพราะการกำหนดค่าตอบแทนที่ไม่เหมาะสมเพียงพอ นอกจากจะเป็นการไม่จูงใจให้บุคคลมาสมัครเข้ารับราชการหรือปฏิบัติงานแล้ว ยังทำลายขวัญและกำลังใจของข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานที่กำลังปฏิบัติงานนั้นด้วย ซึ่งจะทำให้ข้าราชการจำเป็นต้องแสวงหารายได้พิเศษ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. 2525 : 37)

จะเห็นได้ว่าค่าตอบแทนที่เป็นตัวเงินหรือเงินเดือน มีผลต่อฐานะทางเศรษฐกิจของข้าราชการเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะข้าราชการครูที่มีรายได้จากเงินเดือนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนรายได้พิเศษนั้นแทบจะไม่มีเลย ดังนั้นปัญหาเศรษฐกิจจึงเป็นปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของข้าราชการครู เพราะเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ของตน เพราะถึงแม้จะใช้จ่ายด้วยความกระหึ่มกระแห่อย่างเต็มที่แล้วเงินเดือนก็ยังไม่พอใช้จ่าย ดังนั้นครูจึงต้องดิ้นรนเพื่อปรับภาวะเศรษฐกิจของตัวเองต่อไป เช่น การหางานพิเศษทำ บางคนหาไม่ได้ก็ต้องเป็นหนี้ แต่ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดย่อมจะทำให้ครูขาดขวัญ และกำลังใจในการทำงานทั้งสิ้น (พนัส หันนาคินทร์. 2526 : 224)

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยนายสุขวิช รังสิตพล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครู โดยการจัดระบบพัฒนาครู ตลอดจนชีพ จัดระบบเงินเดือนและสวัสดิการที่เหมาะสมให้แก่ข้าราชการครู โดยได้สำรวจสภาพหนี้สินของข้าราชการครู พบว่าครูทุกระดับทั่วประเทศ เป็นหนี้ 32,000 ล้านบาท จากจำนวนข้าราชการครู 508, 589 คน โดยสาเหตุที่ครูเป็นหนี้อาจไม่ใช่เพราะใช้เงินเกินฐานะ แต่ครูมีภารกิจทั้งในและนอกระบบหน้าที่ตามที่สังคมคาดหวังเป็นจำนวนมาก ทำให้ครูมีภาระสังคมมากกว่าวิชาชีพอื่น จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบสวัสดิการ (สยามโพสต์. 11 กรกฎาคม 2539)

สำหรับครูประถมศึกษานั้นมีภาระหน้าที่ในงานสอนอย่างหนัก โดยปกติจะสอนสัปดาห์ละ 18-20 คาบโดยเฉลี่ย นอกจากนั้นยังมีภาระหน้าที่อื่น ๆ ควบคู่ไปอีก เช่น ทำงานด้านเอกสารให้แก่โรงเรียน ที่ต้องประสานงานกับอำเภอหรือจังหวัด งานโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น โครงการอาหารกลางวัน เป็นต้น เป็นผลทำให้ครูไม่มีเวลา และงานเหล่านี้ยังไม่ได้ผลตอบแทนแก่ครูด้วย แต่เป็นภาระของครูเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ครูมีฐานะยากจน มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ครูจึงพยายามหาทางเสริมรายได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วแต่โอกาสและประสบการณ์เดิมที่มี

วิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้กับข้าราชการครู น่าจะเป็นการส่งเสริมให้ข้าราชการครูมีความรู้ในการประกอบอาชีพเสริม ในช่วงว่างจากการเรียนการสอน จะช่วยเพิ่มพูนรายได้ให้ข้าราชการครูและครอบครัวได้

สำหรับการส่งเสริมอาชีพของบุคคลนั้น ในประเทศไทยมีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพอยู่หลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการส่งเสริมทักษะอาชีพเสริมผู้ที่มิงานทำอยู่แล้ว มีหน่วยงานของราชการที่จัดการศึกษาให้ อาทิเช่น กรมอาชีวศึกษา เป็นต้น ซึ่งเปิดสอนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นแก่บุคคลทั่วไปที่มีความสนใจที่จะเรียน หลักสูตรดังกล่าวนี้มีระยะเวลาการเรียน ตั้งแต่ 15-225 ชั่วโมง แบ่งเป็นประเภท ต่าง ๆ เช่น ประเภทช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชา คหกรรม ประเภทวิชาศิลป หัตถกรรม และประเภทวิชาพาณิชยกรรม เป็นต้น (กรมอาชีวศึกษา. 2534 : 1) นอกจากนี้แล้วยังมีหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งจัดหลักสูตรขึ้นเพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะอาชีพที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน และการดำรงชีวิต เป็นลักษณะของการจัดการศึกษาตามความต้องการและความพร้อมของประชาชน มุ่งให้ผู้เรียนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพและพัฒนาอาชีพ กิจกรรมจะจัดในลักษณะการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และฝึกทักษะอาชีพต่าง ๆ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยจัดในรูปแบบของการสอนแบบประจำที่ตามโรงเรียนต่าง ๆ ใช้เวลาเรียนตอนเย็น มีระยะเวลาการเรียน ตั้งแต่ 50-150 ชั่วโมง ตามความเหมาะสมของลักษณะวิชา การสอนแบบเคลื่อนที่มีลักษณะเป็นการสอนให้ประชาชนตามชนบทหรือหมู่บ้านที่ห่างไกล เมื่อฝึกอบรมจนประชาชนเข้าใจแล้วก็จะเคลื่อนย้ายไปสอนในที่อื่นต่อไป ใช้เวลาเรียนในตอนกลางวัน และการจัดสอนในรูปแบบของการจัดกลุ่มสนใจ จะจัดการสอนโดยคำนึงถึงสภาพความเป็นอยู่ปัญหาความต้องการ และความสนใจของประชาชนที่แตกต่างกันไปแต่ละบุคคล หลักสูตรที่เปิดสอนไม่เกิน 30 ชั่วโมง โดยเรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละไม่น้อยกว่า 5 คน

จะเห็นได้ว่า ข้าราชการครูประถมศึกษามีความรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพเสริมได้ หากมีความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรเปิดสอนอาชีพระยะสั้นดังกล่าวข้างต้น ซึ่งถ้าเป็นไปได้ก็ควรจะส่งเสริมให้ครูสามารถประกอบอาชีพเสริมได้ดี มีรายได้มาเสริมรายได้ประจำ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจให้ข้าราชการครูได้

อย่างไรก็ตามการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู จะมีความแตกต่างกัน ไปตามแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ของแต่ละบุคคล อาชีพเสริมของครู แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ประเภทแรกเป็นอาชีพเสริมที่ต้องใช้ทักษะของความเป็นครู เช่นสอนพิเศษ เขียนตำราขาย เป็นต้น แต่อาชีพเสริมที่ใช้ทักษะ

ความรู้เฉพาะนี้ ก็ไม่ใช่สิ่งที่ทำกันได้ทุกคน เพราะการสอนพิเศษหรือตลาดการขายหนังสือ มักเปิดกว้างสำหรับครูที่มาจากโรงเรียนที่มีชื่อเสียง อาชีพเสริมประเภทที่ 2 ของครูนั้นเป็นอาชีพเสริมอื่น ๆ เช่น ทำการค้าขาย ขายสินค้าเงินผ่อน หรือทำการเกษตรกรรม โดยใช้นอกเวลาราชการ (ส.สินธร. 2538 : 41) ในการประกอบอาชีพเสริมนั้น ครูอาจขาดทักษะเพื่อประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากไม่มีการจัดอาชีพเสริมให้เลย ครูบางคนต้องหาความรู้เอาเองด้วยวิธีการต่าง ๆ ซึ่งหากครูได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพเสริมบ้างก็อาจทำให้ครูหาช่องทางในการประกอบอาชีพเสริมได้ อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีการศึกษาวิจัยที่เป็นระบบมาก่อนว่า ข้าราชการครูประถมศึกษาในปัจจุบันมีสภาพการประกอบอาชีพเสริมอย่างไรบ้าง และมีความต้องการที่เพิ่มพูนความสามารถในการประกอบอาชีพเสริมอย่างไรบ้าง ซึ่งหากมีข้อมูลส่วนนี้ก็จะช่วยในการดำเนินการช่วยเหลือข้าราชการครูมีการประกอบอาชีพเสริมที่เหมาะสมต่อไปได้

จังหวัดฉะเชิงเทรามีเนื้อที่ 5,327.14 ตารางกิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 9 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ มีประชากร 600,019 คน เป็นชาย 298,714 คน หญิง 301,305 คน อาชีพส่วนใหญ่ทำการเกษตรกรรม มีแหล่งผลิตและเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ เช่น สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่ สำหรับด้านการประมงจะมีการเลี้ยงปลาควบคู่ไปกับการเลี้ยงสัตว์ ส่วนสภาพภูมิศาสตร์นั้น พื้นที่มีลักษณะเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดินดอนเป็นบางส่วน ลักษณะของดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การทำเกษตร บริเวณฝั่งแม่น้ำบางปะกง ในอำเภอเมืองฯ และอำเภอบางคล้า เหมาะแก่การปลูกผลไม้และไม้ยืนต้น ส่วนในอำเภอพนมสารคาม อำเภอแปลงยาว พื้นที่ดินเหมาะสำหรับทำไร่มันสำปะหลังอ้อย และเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา. 2539 : 5-7)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา เนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทรามีการจัดสอนระดับประถมศึกษามากที่สุด นอกจากนี้แล้วจังหวัดฉะเชิงเทรายังเป็นจังหวัดที่อุดมสมบูรณ์ มีสภาพที่เหมาะสมแก่การประกอบอาชีพเสริมอีกด้วย ผลการศึกษาครั้งนี้จะชี้ให้เห็นถึงความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครูว่ามีความต้องการความรู้เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพเสริมอย่างไรบ้าง ซึ่งข้อมูลที่ได้นี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารพิจารณา หาทางปรับปรุงแก้ไขปัญหาและดำเนินการส่งเสริมอาชีพเสริมให้ถูกต้องเหมาะสมตรงกับความต้องการของครูต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 4 ด้าน คือ ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับเงินเดือน สถานภาพการสมรส และที่ตั้งของโรงเรียน
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการประกอบอาชีพเสริม และนำมาจัดความรู้เสริมให้กับครูได้

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริม ในอันที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปจัดหลักสูตร เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม แก่ข้าราชการครู จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ผลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ข้าราชการครู จังหวัดฉะเชิงเทรา นำความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมมาพัฒนาให้มีรายได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้แก่ข้าราชการครูได้ทางหนึ่งด้วย
3. ทำให้ได้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู จังหวัดฉะเชิงเทรา

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนโรงเรียน 322 โรง จำนวนครู 3,724 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในโรงเรียน 5 อำเภอ โดยการสุ่มแบบเป็นหน่วย (Unit Sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มอำเภอเพื่อเป็นตัวแทนของจังหวัดใช้วิธีจับฉลาก กำหนดเกณฑ์ในการสุ่มคิดเป็นร้อยละ 50 ของอำเภอทั้งหมด ซึ่งมีทั้งหมด 9 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างมา 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางคล้า อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอแปลงยาว และอำเภอสนามชัยเขต จำนวน 154 โรงเรียน จำนวนครู 1,780 คน

ขั้นที่ 2 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอำเภอในขั้นที่ 1 แล้ว จึงแบ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มโรงเรียนแต่ละอำเภอ ออกเป็นกลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง และกลุ่มโรงเรียนในเขตชนบท โดยวิธีการจับฉลาก กำหนดเกณฑ์ในการสุ่มคิดเป็นร้อยละ 60 ในเขตเมือง และร้อยละ 12 ในเขตชนบท ของจำนวนครู ทั้งหมดใน 5 อำเภอ โดยแยกเป็นเขตเมือง 157 คน และเขตชนบท 182 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 339 คน โดยยึดเกณฑ์ในการสุ่มมาจากยามานะ (Yamane)

ขั้นที่ 3 นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากขั้นที่ 2 มาทำการสุ่มโดยการจับฉลาก จำนวนครูทั้งหมด 339 คน แยกเป็นเขตเมือง 157 คน และเขตชนบท 182 คน โดยมีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 154 โรงเรียน แยกเป็นเขตเมือง 12 โรงเรียน และเขตชนบท 142 โรงเรียน ให้มีสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ข้าราชการครู จำแนกตามสถานภาพ ดังนี้

2.1.1 เพศ จำแนกเป็น

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) ต่ำกว่า 40 ปี
- 2) 40 ปีขึ้นไป

2.1.3 ระดับเงินเดือน

- 1) ต่ำกว่า 9,000 บาท
- 2) 9,000 - 14,000 บาท
- 3) สูงกว่า 14,000 บาทขึ้นไป

2.1.4 สถานภาพการสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส

2.1.5 ที่ตั้งของโรงเรียน

- 1) ในเขตเมือง
- 2) ในเขตชนบท

2.1.6 อาชีพเสริมในปัจจุบัน

- 1) มี
- 2) ไม่มี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ในปีการศึกษา 2539

2. อาชีพเสริม หมายถึง กิจกรรมที่ข้าราชการครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา กระทำเป็นประจำนอกเหนือจากการรับราชการ เพื่อจะได้มีรายได้เพิ่มพูนมากขึ้น

3. ความต้องการความรู้ประกอบอาชีพเสริม หมายถึง ความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริม ที่จะทำให้ข้าราชการครูมีรายได้เพิ่ม ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกเป็น 4 ด้าน คือ

3.1 ด้านเกษตรกรรม หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การเพาะปลูกพืช และการเลี้ยงสัตว์ เช่น การปลูกพืช ผัก ผลไม้ การผลิต และจัดจำหน่ายผลผลิตทางเกษตรกรรม การเลี้ยงกุ้ง การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ การเลี้ยงหมู

3.2 ด้านพาณิชยกรรม หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการค้าขาย เช่น การเปิดร้านค้าขาย การเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้า การขายอาหาร-เครื่องดื่ม เสื้อผ้า และอื่น ๆ การทำการค้าต่าง ๆ ที่เป็นอาชีพอิสระ

3.3 ด้านอุตสาหกรรม หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอุตสาหกรรม การทำขนม การผลิตเครื่องใช้ประเภทต่าง ๆ การทำกรอบรูปวิทยาศาสตร์ การผลิตกระเป๋า เครื่องจักสาน การประดิษฐ์และจัดทำดอกไม้

3.4 ด้านบริการ หมายถึง ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ การรับจ้างสอนพิเศษ สอนคอมพิวเตอร์ รับจ้างเดินสายไฟ รับจ้างถ่ายรูป รับจ้างถ่ายวิดีโอ รับจ้างพิมพ์งาน รับจ้างเขียนงานประพันธ์ ต่าง ๆ รับจ้างซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ ในครัวเรือน รับซ่อมและต่อเติมบ้าน รับจ้างทาสี รับจ้างถมถนน เป็นต้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอในหัวข้อของประวัติความเป็นมาของจังหวัดฉะเชิงเทรา สถานภาพโครงสร้าง และหน้าที่และความรับผิดชอบ แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับความต้องการ ลักษณะของอาชีพ ประเภทของอาชีพ ทฤษฎีการเลือกอาชีพ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประวัติความเป็นมาของจังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดฉะเชิงเทราตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศไทย เป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตภาคกลางตะวันออก หรืออยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก (ชลบุรี ฉะเชิงเทรา และระยอง) ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 61 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 5,327.14 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,395,000 ไร่

ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ดอนเป็นบางส่วน ลักษณะของดินในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำการเกษตรในบริเวณพื้นที่ด้านตะวันตกของจังหวัด สำหรับบริเวณสองฝั่งแม่น้ำบางปะกง ในอำเภอเมืองฯ และอำเภอบางคล้า เหมาะแก่การปลูกผลไม้ และไม้ยืนต้น และบริเวณพื้นที่ตอนกลาง และบางส่วนทางด้านตะวันออกของจังหวัด เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ สำหรับพื้นที่ด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นดินภูเขา ไม่เหมาะสำหรับการทำเกษตรกรรม

การปกครอง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว อำเภอบางปะกง อำเภอพนมสารคาม อำเภอบางคล้า อำเภอแปลงยาว อำเภอสนามชัยเขต อำเภอราชสาสน์ กิ่งอำเภอท่าตะเกียบ และกิ่งอำเภอคลองเขื่อน 1 เทศบาลเมือง 1 เทศบาลตำบล 20 สุขาภิบาล 833 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งสิ้น 600,019 คน แยก เป็นชาย 298,714 คน เป็นหญิง 301,305 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา. 2539 : 5 - 7)

สภาพทางเศรษฐกิจ ในภาคตะวันออกของประเทศไทย จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นจังหวัดที่สำคัญจังหวัดหนึ่ง โดยที่โครงสร้างของจังหวัดทางด้านเศรษฐกิจยังคงอยู่กับการผลิตในภาค

เกษตรกรรม ตามด้วยอุตสาหกรรม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และ 7 ได้กำหนดแนวทางพัฒนาเมืองศูนย์กลางความเจริญในเขตภาคตะวันออก อันได้แก่ จังหวัดระยอง และฉะเชิงเทรา โดยมีจังหวัดชลบุรีเป็นเมืองหลัก เป็นแหล่งอุตสาหกรรม แหล่งจ้างงาน รวมถึงแหล่งการลงทุน โดยมีเป้าหมายสำคัญ เป็นฐานเศรษฐกิจและสังคมที่สามารถรองรับการกระจายกิจกรรม จากกรุงเทพ ฯ และปริมณฑล โดยเฉพาะจังหวัดฉะเชิงเทรา มีโครงการที่จะพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการบริหารราชการในอนาคต

ในปัจจุบันจังหวัดฉะเชิงเทรา มีอัตราเพิ่มขึ้นของโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉลี่ยร้อยละ 15.95 ต่อปี อำเภอบางปะกง มีอัตราสูงถึงร้อยละ 21.9 ต่อปี เพราะสืบเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวมีศักยภาพในการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ และยังมีปัจจัยที่สำคัญ คือมีเส้นทางคมนาคมสายสำคัญหลายสาย สะดวกแก่การขนส่งสินค้าทั้งเข้าและออกนอกประเทศ ปัจจุบันมีนิคมอุตสาหกรรม 3 นิคม คือ นิคมอุตสาหกรรมเวลโกรว์ นิคมอุตสาหกรรมบางปะกง และนิคมอุตสาหกรรมเกตเวย์ซิตี้ ในปี พ.ศ. 2536 มีจำนวน สถานประกอบการทั้งหมด 1,071 แห่ง ในสถานประกอบการดังกล่าวเป็นสถานประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 669 แห่ง มีโรงงานแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ที่ดำเนินกิจการอยู่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตรปีละประมาณ 2.6 ล้านตัน ส่วนใหญ่เป็นโรงสีข้าวและโรงงานแป้งมัน และมีการปลูกสวนปาล์มผลไม้สดอุตสาหกรรม สับไม้ยูคาลิปตัส การผลิตไม้อัด และการทำเฟอร์นิเจอร์

ทางด้านเกษตรกรรม มีพื้นที่สำหรับการเกษตรกรรมประมาณ 2,069 ไร่ หรือร้อยละ 61.87 ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพดินมีความเหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ผลผลิตต่อไร่อยู่เกณฑ์ที่สูงพอสมควร แต่คุณภาพข้าวมีความชื้นสูงมาก รายได้จากการขายข้าวค่อนข้างต่ำ ปัญหาในเรื่องราคาข้าวทำให้เกษตรกรหันมาประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรลดลง และมีประชากรหันไปทำงานภาคอุตสาหกรรมและบริการเพิ่มขึ้น

ทางการปศุสัตว์ มีการเลี้ยงปศุสัตว์เป็นอาชีพรองจากการเพาะปลูก การเลี้ยงมีทั้งลักษณะแบบพื้นบ้านและการเลี้ยงแบบการค้า การเลี้ยงสุกรมากเป็นอันดับสอง รองจากนครปฐม ส่วนไก่ไข่มีผลผลิตเท่ากับร้อยละ 50 ของผลผลิตทั้งประเทศ ส่วนใหญ่เลี้ยงเป็นฟาร์มเพื่อการค้า เช่น ป้อนโรงงานผลิตไข่ผง หรือจำหน่ายไปยังตลาด ทางด้านการประมงนับว่ามีความสำคัญไม่น้อย การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ จะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่าต้นทุนถึงร้อยละ 70 แต่ต้องลงทุนสูงในการทำบ่อเลี้ยงใหม่ในพื้นที่ยังไม่เคยทำ (อาทิตย์ อุไรรัตน์. 2539 : 80-88)

ทางการศึกษา มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบ โรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน การศึกษาในระบบโรงเรียนนั้นเป็นการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงระดับอุดมศึกษา คือ

ปริญญาตรี มีจำนวนสถานศึกษาและครูทุกระดับ แต่ละสังกัดในกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกได้ ดังนี้ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา. 2359 : 17 - 19)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 322 โรงเรียน ครู 3,724 คน กรมสามัญศึกษา 29 โรงเรียน ครู 1,362 คน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 28 โรงเรียน ครู 761 คน กรมอาชีวศึกษา 3 แห่ง ครู 266 คน สถาบันราชภัฏ 1 แห่ง ครู 201 คน

จะเห็นได้ว่าจังหวัดฉะเชิงเทรา มีความอุดมสมบูรณ์เต็มไปด้วยสภาพทางเศรษฐกิจ เกษตรกรรม อุตสาหกรรม ปศุสัตว์ สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยให้ข้าราชการครูสามารถ ประกอบอาชีพเสริมแตกต่างกันไปตามความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ประสิทธิภาพ ของแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้ข้าราชการครูมีรายได้เพิ่มขึ้น

สถานภาพ โครงสร้าง และหน้าที่ความรับผิดชอบ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีโครงสร้างการบริหารตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 กระจายอำนาจการบริหารออกเป็น 5 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน แต่ละระดับมีคณะกรรมการ ซึ่งมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการแตกต่างกัน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 50-52)

1. ระดับชาติ กฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการการประถมแห่งชาติ ประกอบด้วยคณะกรรมการโดยตำแหน่ง 13 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน และผู้แทนข้าราชการครู 12 คน รวมเป็น 31 คน มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการประถมศึกษา โดยมีเลขาธิการคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้บังคับบัญชา

2. ระดับจังหวัด มีคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ประกอบด้วยคณะกรรมการโดยตำแหน่ง 4 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และผู้แทนข้าราชการครู 6 คน รวมเป็น 15 คน มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาการประถมศึกษาภายในจังหวัด โดยสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น และยังมีหน้าที่ให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณ การพิจารณาขอลิขสิทธิ์โรงเรียน การแต่งตั้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ การพิจารณาความดีความชอบประจำปี โดยมีผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นหัวหน้าหน่วยงานรับผิดชอบดูแลราชการของสำนักงาน

3. ระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ประกอบด้วยคณะกรรมการโดยตำแหน่ง 3 คน และมีผู้แทนข้าราชการครู จากกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ภายในอำเภอ/กิ่งอำเภอ กลุ่มโรงเรียนละ 1 คน เป็นกรรมการมีหน้าที่ประสานการดำเนินงานการประถมศึกษาของโรงเรียน เสนอแนะแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียนและการเสนอพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการครูภายในอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยมีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอเป็นหัวหน้าหน่วยงาน

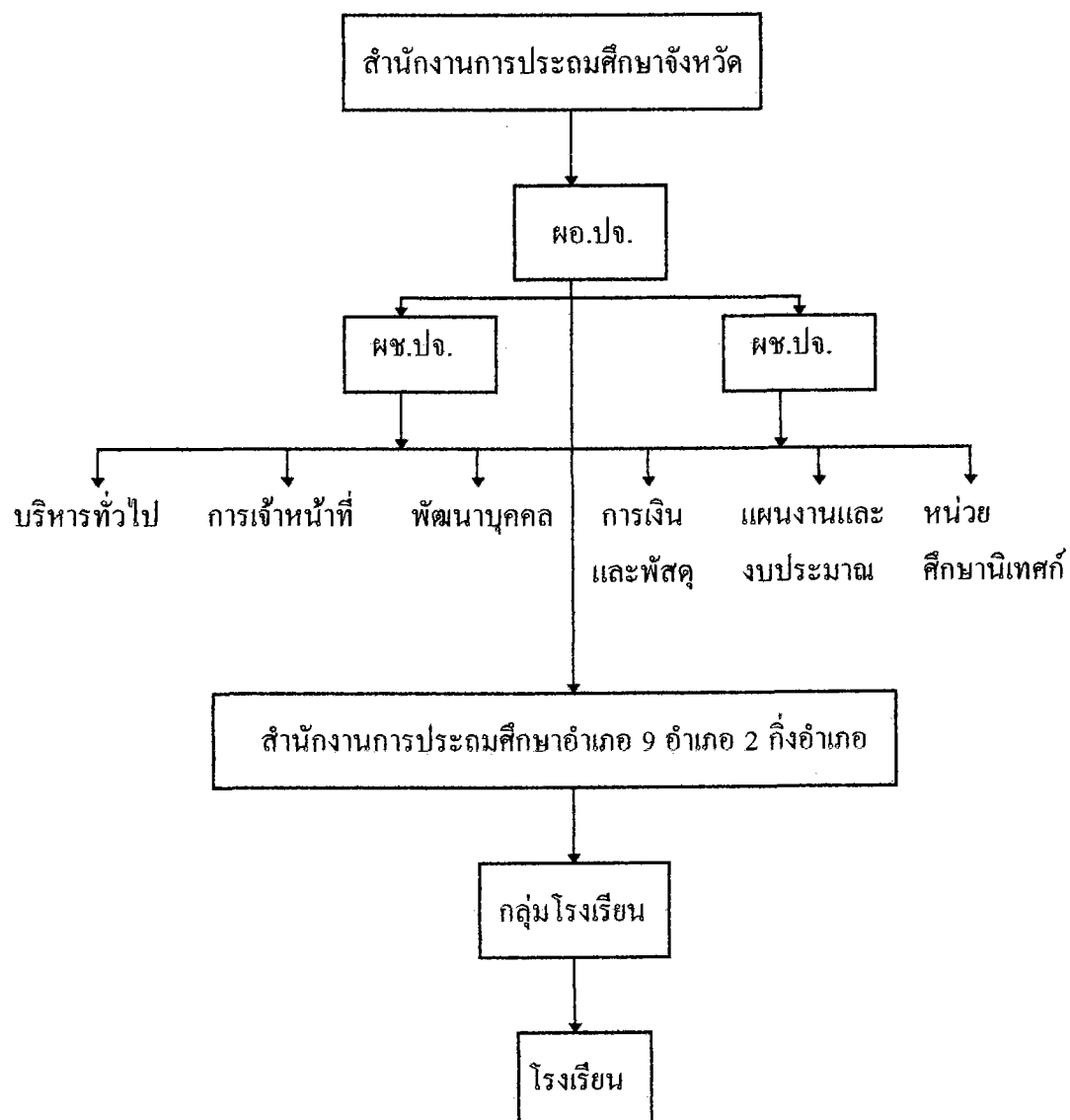
4. กลุ่มโรงเรียน กฎหมายกำหนดให้รวมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ หลายโรงเรียนเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มโรงเรียน ประกอบด้วย ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียนภายในกลุ่ม มีหน้าที่วางแผนปรับปรุงโรงเรียนและพัฒนาบุคลากรในกลุ่ม

5. ระดับโรงเรียน การบริหารงานภายในโรงเรียนมีผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน เป็นผู้บังคับบัญชา ควบคุม ดูแลการปฏิบัติงานของครูภายในโรงเรียน ให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแก่นักเรียนในโรงเรียน

สถานภาพ โครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบ ของข้าราชการครู สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

1. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

2. โครงสร้างและอัตรากำลัง สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ได้แบ่งฝ่ายในความรับผิดชอบ ในสำนักงานฯ ออกเป็น 6 ฝ่าย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ : แผนภูมิโครงสร้างสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ที่มา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา (2540 : 35)

3. บุคลากรในการปฏิบัติงาน

ในการปฏิบัติงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา มีบุคลากรในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด	1 คน
2. ผู้ช่วยผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด	2 คน
3. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป	27 คน
4. ฝ่ายการเจ้าหน้าที่	16 คน
5. ฝ่ายพัฒนานุคคล	7 คน
6. ฝ่ายการเงินและพัสดุ	21 คน
7. ฝ่ายแผนงาน	11 คน
8. หน่วยศึกษานิเทศก์	17 คน
รวม	102 คน

ส่วนข้าราชการครูในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา คือ 9 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ มีจำนวนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนโรงเรียน 322 โรง จำนวนครู 3,724 คน

การแบ่งงาน ออกเป็น 6 ฝ่าย คือ

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป แบ่งงานออกเป็น 3 งาน คือ
 - 1.1 งานธุรการ
 - 1.2 งานสวัสดิการและการประสานงาน
 - 1.3 งานประชาสัมพันธ์
2. ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ แบ่งงานออกเป็น 4 งาน คือ
 - 2.1 งานอัตรากำลัง
 - 2.2 งานสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - 2.3 งานบำเหน็จและบัญชีถือจ่าย
 - 2.4 งานทะเบียนประวัติ
3. ฝ่ายพัฒนานุคคล แบ่งงานออกเป็น 2 งาน คือ
 - 3.1 งานวินัยและนิติการ
 - 3.2 งานฝึกอบรม
4. ฝ่ายการเงินและพัสดุ แบ่งงานออกเป็น 3 งาน คือ
 - 4.1 งานการเงิน
 - 4.2 งานบัญชี
 - 4.3 งานพัสดุ

5. ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ แบ่งงานออกเป็น 4 งาน คือ

- 5.1 งานแผนและโครงการ
- 5.2 งานวิเคราะห์งบประมาณ
- 5.3 งานข้อมูลสถิติและรายงาน
- 5.4 งานขยายโอกาสทางการศึกษา

6. หน่วยศึกษานิเทศก์ แบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 4 งาน คือ

- 6.1 พัฒนางานวิชาการ
- 6.2 พัฒนาการนิเทศการศึกษา
- 6.3 บริการทางการศึกษา
- 6.4 งานวิจัยและประเมินผลการศึกษา

การปฏิบัติงานตามแผนงาน และโครงการ

แผนพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย 5 แผนงาน ดังนี้

1. แผนงานบริหารการศึกษา ได้แก่ งานบริหารงานทั่วไป งานจัดระบบข้อมูลจากสารสนเทศ งานประชาสัมพันธ์ และงานสวัสดิการ
2. แผนงานจัดการศึกษา ได้แก่ งานดำเนินการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา งานดำเนินการศึกษาระดับประถมศึกษา และงานจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสและเด็กกลุ่มพิเศษ
3. แผนงานกิจการนักเรียน ได้แก่ งานเกณฑ์และติดตามเด็กเข้าเรียน ตาม พ.ร.บ.ประถมศึกษา พ.ศ. 2523 งานจัดหาแบบเรียน งานอนามัยโรงเรียนงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. แผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ได้แก่ งานพัฒนาบุคลากร งานนิเทศการศึกษา งานประเมินผลการศึกษา
5. แผนงานวิจัยการศึกษา ได้แก่ งานวิจัยและพัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2535-2539)

หน้าที่และความรับผิดชอบของครู

ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอน (สำนักงาน ก.ค. 2537 : 8-9) โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ทำการสอนและอบรมความรู้สามัญและหรือวิชาชีพตามหลักสูตร
2. ให้บริการทางการศึกษา ส่งเสริมการเรียนการสอนและให้คำแนะนำ แก่ผู้ปกครอง

นักเรียน

3. รับผิดชอบปกครองดูแลความประพฤติ การรักษาวินัยและสุขภาพ และดูแลการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียน

4. ศึกษา ค้นคว้า รวบรวมวิทยาการและประสบการณ์ใหม่ ๆ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

5. ริเริ่มจัดทำสื่อการเรียนการสอนใหม่ ๆ ใช้และเก็บรักษาสื่อการเรียน การสอนและเครื่องมืออุปกรณ์อื่น ๆ อย่างถูกต้อง

6. รักษาวินัยและประพฤติดนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน

7. นิเทศหรือช่วยนิเทศในวิชาที่รับผิดชอบ หรือรับผิดชอบงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน

8. ให้คำแนะนำและแนะแนวต่าง ๆ แก่นักเรียน และผู้ปกครอง

9. ให้บริการแก่ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนในด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ

10. ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงหรือเป็นที่ปรึกษาของครูในด้านการปฏิบัติงาน และด้านความประพฤติหรือฝึกอบรมครูประจำการ หรือทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือหัวหน้าสายวิชา หรือหัวหน้าหมวดวิชา หรือทำหน้าที่เป็นหัวหน้ารับผิดชอบในทางวิชาการ หรือลักษณะงานที่ใกล้เคียงกันอย่างใดอย่างหนึ่ง

11. ปฏิบัติงานในลักษณะเฉพาะตามลักษณะประเภทการศึกษาและระดับการศึกษา

12. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ

ครูผู้ทำหน้าที่สายปฏิบัติการสอน ทำหน้าที่อบรมความรู้สามัญและหรือวิชาชีพตามที่ได้รับมอบหมาย อบรมศีลธรรม จรรยาบรรณ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านความประพฤติของนักเรียน รับผิดชอบในกระบวนการเรียนการสอน เช่น การจัดทำโครงการสอน การเตรียมการสอน การวัดผลและประเมินผล เป็นต้น ทำการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมวิทยาการและประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ปฏิบัติหน้าที่ให้บริการทางการศึกษาหรือส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น จัดหาผลิต ควบคุมดูแลและบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนและเครื่องมืออุปกรณ์อื่น ๆ เป็นที่ปรึกษาของผู้บริหาร หรือหัวหน้าหน่วยงานในด้านการปรับปรุงการเรียนการสอน ดำเนินการฝึกอบรมครูประจำการ จัดบริการด้านวิชาการ และร่วมมือกับฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา หรือหน่วยงานอื่นในสาขาที่รับผิดชอบหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ดำเนินงานนิเทศหรือช่วยนิเทศวิชาที่รับผิดชอบ หรือรับผิดชอบงานวิชาการกลุ่มโรงเรียน ให้คำแนะนำและแนะแนวปัญหาต่าง ๆ แก่นักเรียน และประชาชน เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาชีวิต เป็นต้น และทำการสอนและอบรมความรู้สามัญ ตลอดจนให้บริการแก่สังคมในด้านต่าง ๆ เช่น เป็นที่ปรึกษาให้ความรู้เป็นผู้นำ หรือร่วมกิจกรรม ของสังคม เป็นต้น และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

สำหรับครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สายสนับสนุนการสอนหรือสายบริการ นอกจากต้องปฏิบัติงานดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังทำหน้าที่ปฏิบัติงานธุรการ การเงินและบัญชี พัสดุ ทะเบียนวัดผล แนะนำแนวการศึกษา บรรณารักษ์ ใสศัสนศึกษา โภชนาการ อนามัย โรงเรียน พยาบาล เป็นต้น

จากภาระหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าว จะเห็นได้ว่าปริมาณของงานที่ต้องรับผิดชอบของข้าราชการครูนั้นมีความรับผิดชอบมากตามหน้าที่ อีกทั้งต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ข้าราชการครูต้องแบกรับภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบนั้นมาก จึงทำให้ข้าราชการครูที่มีเพียงเงินเดือนอย่างเดียวไม่เพียงพอค่าใช้จ่ายกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน จึงควรที่จะต้องหาความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริม ซึ่งจะช่วยให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้นอีกทางหนึ่ง

แนวคิดและความหมายเกี่ยวกับความต้องการ

พฤติกรรมของคนที่เกิดขึ้นได้นั้นก็เพราะมีเหตุจูงใจ ในทางจิตวิทยาเชื่อว่าการที่คนเราจะแสดงออกอย่างไรก็ตาม ย่อมเป็นไปตามความต้องการบางอย่างผลักดันให้กระทำ ความต้องการของมนุษย์โดยส่วนใหญ่แล้วมีความต้องการคล้ายคลึงกันทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มนุษย์มีความต้องการทางด้านร่างกายก่อนความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานต่อเนื่องกัน ถ้าความต้องการขั้นต่ำกว่าได้รับการตอบสนองพอสมควรแล้ว ความต้องการขั้นสูงก็จะเกิดขึ้น

โนลส์ (สุวรรณ วัฒนวงศ์. 2533 : 104 ; อ้างอิงมาจาก Knowles. 1970) นักการศึกษาผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์แยกออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1. ความต้องการทางกายภาพ (Physical Needs) เป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นได้ง่าย ส่วนมากมนุษย์เรามีความต้องการทางด้านนี้เพื่อความคงอยู่ของร่างกาย ในทางการศึกษาผู้ใหญ่คือความต้องการแลเห็น ได้ยินเสียง ความสุขสบาย การพักผ่อน หมายความว่าหาตัวหนังสือเล็กเกินไป เสียงเบาเกินไป เก้าอี้แข็งไป สิ่งเหล่านี้อาจจะทำให้ไม่สบายพึงพอใจได้
2. ความต้องการในความเจริญงอกงาม (Growth Needs) นักจิตวิทยาส่วนมากเห็นตรงกันว่า ความต้องการด้านนี้เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะพาไปสู่ส่วนอื่น ๆ ของความต้องการ ซึ่งก็ตรงกับความต้องการกระทำตนตามความสามารถ (Self - Actualization) ตามทฤษฎีของมาสโลว์นั่นเอง ผู้ใหญ่ที่มองไม่เห็นอนาคตของตัวเองนั้น เป็นบุคคลที่น่าสงสารเพราะว่าการมองไม่เห็นความก้าวหน้าในอนาคตของตัวเอง ทำให้คุณค่ามัน ๆ ลดลงอย่างมาก จากการศึกษา พบว่า คนที่เกษียณ

อายุแล้วสามารถทำงานให้เป็นประโยชน์ได้ จะมีการปรับตัวได้ดีกว่าคนที่ไม่สามารถหางานทำ หรือทำตนให้เป็นประโยชน์

3. ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The Needs for Security Needs) เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้ว สัตว์โลกมีสัญชาตญาณสำหรับการป้องกันตัวเอง ความต้องการด้านความปลอดภัยทางร่างกาย ถ้าหากความต้องการความมั่นคงไม่ได้รับการตอบสนอง จะเกิดอาการทางพฤติกรรมตามมาด้วย คือ เกิดความรู้สึกไม่มั่นคงโดยการถอนตัวออกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทั้งหลาย

4. ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ (The Needs for New Experience) เมื่อคนแสวงหาความมั่นคง เขาต้องผจญภัย และการเสี่ยง คนเราจึงอาจจะเบื่อหน่ายต้องงานประจำที่ซ้ำซาก ดังนั้น เมื่อความต้องการด้านนี้เกิดสับสนขึ้นบุคคลจะเกิดความรำวุ่นใจ จนเกิดอาการทางพฤติกรรมเหนื่อยอ่อน ทำให้เขาต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ รวมทั้งแนวคิดใหม่ ๆ

5. ความต้องการทางด้านความรัก (The Needs for Affection) คนทุกคนต้องการได้รับความรัก รวมทั้งการที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งในบางครั้งก็เป็นสาเหตุจากความต้องการนี้ อาจจะเรียกได้ว่าเป็นความต้องการทางด้านสังคม คือ ต้องการมีการร่วมกันแสดงความคิดเห็น ประสบการณ์ ความร่าเริง ความเศร้าโศก ถ้าหากความต้องการด้านนี้ไม่ได้รับการตอบสนองก็จะเกิดอาการ 2 ด้าน คือ การถอนตัวออกจากกลุ่ม และมีลักษณะแสดงอาการเป็นศัตรู

6. ความต้องการได้รับการยอมรับ (The Needs for Recognition) มนุษย์ส่วนมากต้องการได้รับความรู้สึกว่ามีคุณค่า ได้รับการยกย่องนับถือจากคนอื่น ๆ ในบางด้านของเขา ความต้องการทางด้านนี้ทำให้เขาสามารถแสวงหาสถานภาพ และความสนใจจากสมาชิกในกลุ่มได้ด้วย

จะเห็นได้ว่าความต้องการเบื้องต้นของมนุษย์คือปัจจัยสี่นั้น เป็นความต้องการเบื้องต้นที่จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองเสียก่อน ความต้องการในลำดับต่อไปจึงจะเกิดขึ้น ดังนั้นเงินเดือน หรือค่าจ้างอันเป็นเครื่องสนองความต้องการขั้นแรกถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอันดับแรกสำหรับข้าราชการครูหรือผู้ปฏิบัติงาน

เมธี ปิณฑนันทน์ (2523 : 169-170) ได้อธิบายถึงหลักความต้องการของมนุษย์ไว้ว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและความต้องการนี้มีอยู่ในตัวมนุษย์ตลอดไปไม่สิ้นสุดเมื่อมนุษย์สนใจในความต้องการอย่างหนึ่งแล้ว ก็ยังมีความต้องการต่อไปใน ลำดับที่สูงขึ้นดีขึ้น มากขึ้น และสูงขึ้น เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานหรือองค์การจึงควรเลือกใช้วิธีการจูงใจให้บุคลากรเกิดความพอใจ

และเพียงพอในปัจจัยเบื้องต้นเสียก่อน จึงจะทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเสียสละ อุทิศตนเพื่องาน ตราบใดที่บุคคลยังหวง รายได้ไม่เพียงพอที่จะจับจ่ายใช้สอยเพื่อสนองความต้องการพื้นฐาน ขาด การพักผ่อน ขาดความอบอุ่นทางร่างกาย ขาดเครื่องนุ่งห่ม ก็เป็นการยากที่บุคคลเหล่านั้นจะ ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพผล รวมทั้งความคิดริเริ่มใด ๆ ก็ยากที่จะเกิดขึ้น มีผู้พยายาม ศึกษาปัญหาด้านเศรษฐกิจของครูในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อสร้างความต้องการของครูเกี่ยวกับปัญหา ค่าครองชีพ การใช้จ่าย การเปลี่ยนฐานะ ไม่ว่าครูจะเป็นลูกจ้าง (ครูโรงเรียนเอกชน) หรือเป็น ข้าราชการมักประสบปัญหาการครองชีพมาโดยตลอด

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2530 : 7-8) ได้กล่าวสรุปว่า การที่ ข้าราชการจะปฏิบัติราชการให้บริการประชาชนได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพนั้น ข้าราชการ ก็ต้องอยู่ในสภาพที่มีขวัญและกำลังใจในการทำงานเป็นอย่างดี ซึ่งรัฐบาลได้มีความห่วงใยในเรื่อง นี้อยู่ตลอดมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการดำรงชีวิตตามสภาพของการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่จะต้องอุทิศให้แก่งานอย่างเต็มที่ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมและตั้ง ประโยชน์ของส่วนรวมไว้เหนือประโยชน์ส่วนตน การที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมี คุณลักษณะดังกล่าวได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่เขาเหล่านั้นจะต้องไม่มีความเดือดร้อนและความกังวล ใจในการดำรงชีวิต หรือหากจะมีก็เป็นเพียงส่วนน้อยของปัญหาการดำรงชีวิตในสังคมตามปกติ รัฐบาลควรเน้นความช่วยเหลือสวัสดิการที่เป็นความต้องการของคนส่วนใหญ่และสามารถตอบสนองต่อความจำเป็นพื้นฐานของข้าราชการเป็นหลักคือ

1. ด้านที่อยู่อาศัย
2. ด้านการรักษาพยาบาล
3. ด้านการครองชีพ

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง สิ่งสูงใจหรือสิ่งผลักดันให้ เกิดการอยากได้ อยากมี อยากเป็น และในที่สุดเกิดการกระทำหรือพฤติกรรมขึ้น

ลักษณะของอาชีพและประเภทของอาชีพ

ลักษณะของอาชีพ ที่เหมาะสำหรับทำอยู่กับบ้าน มี 5 ชนิดดังนี้ (ไกรฤทธิ บุญเกียรติ. 2531 : 11 - 25)

1. งานที่เกี่ยวกับการอยู่อาศัยและการเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ งานเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก เช่น เปิดชั้นอบรมส่งเสริมประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ได้แก่ คนตรี ศิลปกรรมไทย กีฬาเด็ก ตลอดจนถึง ศิลปการป้องกันตัวต่าง ๆ งานที่เกี่ยวกับสัตว์ มีการเพาะพันธุ์เป็นอาชีพ เช่น เลี้ยงสัตว์แปลก ๆ

สัตว์ที่เป็นอาหารพิเศษ การสตัฟสัตว์ การทำตุ๋นสัตว์ การถ่ายรูปสัตว์ การทำความสะอาดสัตว์ การเลี้ยงสัตว์ป่า หรือการรับจ้าง ทำหมันสัตว์ เป็นต้น นอกจากนั้น ยังมีพวกการสอนทำอาหารและเลี้ยงสัตว์ที่เป็นอาหาร ซึ่งกำลังเป็นที่ต้องการ เช่น ไก่วง เป็ดปักกิ่ง ไก่ดำ หรือ การปลูกสมุนไพร มีการสอนเก็บรักษาอาหารประเภทโฮมเมด เช่น แยม ขนมหึง ของดอง หรือการเก็บรักษาผลไม้ชนิดต่าง ๆ

2. งานศิลปกรรมและพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การแกะสลักง่าย ๆ การย้อมสีผ้า การทำเทียนไข หรือเครื่องประดับ การทำโมเสก การทำและจัดดอกไม้ การสะสมสิ่งต่าง ๆ เช่น หิน หอย หรือพืช สัตว์ต่าง ๆ การระบายสี การทำกรอบรูป การวาดการ์ตูนและรูปเหมือน ตลอดจนการซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์ และการขายของเหลือใช้ ในลักษณะงานประมูลหรืองานนิทรรศการ การพักผ่อนหย่อนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานศิลปะเหล่านี้ แต่เพิ่มเติมเรื่องอื่น ๆ ด้วยได้ เช่น การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นเอง เช่น บัตร ส.ค.ส. ที่รองจาน และสร้างอัลบั้มรูปเก่า ๆ

3. งานจัดเขียน ในปัจจุบันนี้มีความต้องการนักเขียนเป็นจำนวนมากในวงการต่าง ๆ ทั้งทางสื่อมวลชนและวิชาการ ตั้งแต่จดหมายเวียนสำหรับสมาชิกการเขียนเรื่องสั้น การแต่งโคลงและคำประพันธ์ การรายงานข่าว การเขียนนิยาย และข้อเท็จจริงต่าง ๆ ในสิ่งตีพิมพ์ทุกประเภท ตลอดจนไปถึงการทำภาพยนตร์หรือการสร้างรายการทางวิทยุและโทรทัศน์ซึ่งเสริมกับงานโฆษณา ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการขายและงานแสดงต่าง ๆ

4. งานขายของ ได้แก่ การขายของภายในบ้าน ทำนองอาร์ตแกลเลอรีหรือร้านขายของเบ็ดเตล็ด ร้านตกแต่งภายใน ร้านอาหาร ร้านเสริมสวย ร้านขายขนม เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีการขายของตามเค็ต์คาอัลคโดยส่งทางไปรษณีย์หรือมีผู้ช่วยสำหรับออกไปขายโดยตรง ทั้งนี้รวมถึงการขายของที่สะสมได้ เช่น หนังสือแปลก ๆ ต้นไม้ (บอนไซ) แสตมป์ เหรียญกษาปณ์ต่าง ๆ

5. งานใช้วิชาชีพ มีงานสอนดนตรี เย็บปักถักร้อย ทำกับข้าว ออกแบบสิ่งต่าง ๆ ตลอดไปจนถึงงานทางด้านวิชาการและงานจิตรกรรม ปฏึกกรรมต่าง ๆ ซึ่งคุณภาพขึ้นอยู่กับฝีมือและความรู้ของผู้ประกอบอาชีพนั้น ๆ

ประเภทของอาชีพ อาชีพมีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่ การเกษตรกรรม การอุตสาหกรรม และการพาณิชย์กรรม การเกษตรกรรมนั้นเป็นอาชีพหลักของคนไทย ได้แก่ การทำนา ทำไร่ ทำสวน ซึ่งยังเป็นอาชีพส่วนใหญ่ของคนไทย อาชีพต่อมาคือ อาชีพการผลิตของขาย ตั้งแต่ทำด้วยตัวคนเดียว ทำเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว และ ทำเป็นลักษณะวิสาหกิจขนาดใหญ่ เรียกรวมกันว่าการอุตสาหกรรม ซึ่งมีส่วนสำคัญในการพัฒนาต่อเนื่องจากเกษตรกรรมซึ่งเป็นฐานอาชีพเดิม แต่ได้ผนวกเครื่องจักรเข้าไปเป็นอุตสาหกรรมการเกษตร เช่น โรงสีข้าว อุตสาหกรรมแปรรูป

อาหาร และอุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ ต่อมาก็เพิ่มเติมอุตสาหกรรมพื้นฐานจำพวกเป็นปัจจัย 4 เช่น อาหาร ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม และก่อสร้าง ตลอดจนไปจนถึงอุตสาหกรรมทันสมัยที่ต้องใช้เทคโนโลยีสูง เพื่อทดแทนการนำเข้า

สำหรับการพาณิชย์กรรมนั้นเป็นอาชีพที่เพิ่งพัฒนาในระยะหลัง ๆ ที่เรียกอีกชื่อหนึ่งว่า ประกอบธุรกิจค้าขายสินค้าและบริการ การพาณิชย์กรรมสำหรับอนาคตนั้นจะอยู่ที่การใช้ปัญญา ใช้สมองเป็นหลัก อาชีพพาณิชย์กรรมทั่วไปมี 3 แนวทางเลือก คือ อาชีพรับจ้าง อาชีพทำงานอยู่กับบ้าน อาชีพเปิดร้านค้าปลีก

ประเภทอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานจะขึ้นอยู่กับแนวทางหลักดังนี้

1. ความต้องการผู้ชำนาญพิเศษเฉพาะเรื่อง ได้แก่ ความต้องการที่จะต้องใช้สมองหรือมีวิชาชีพเฉพาะมากขึ้น เช่น งานด้านซ่อมบำรุง ด้านการบริหารโครงการ ด้านเป็นที่ปรึกษาเฉพาะเรื่อง
2. งานที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นงานที่เกี่ยวกับเครื่องมือบริหารธุรกิจ ลักษณะนี้เกี่ยวข้องกับการทำงานทุกขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นงานผลิต การเงิน การสำนักงานและการตลาด ก็ต้องใช้เครื่องทุนแรงในการคำนวณและการสื่อสารเป็นหลัก
3. ความต้องการเกี่ยวกับฝีมือ-การจัดการ การประกอบกิจกรรมอย่างมีระบบ ช่วยหลีกเลี่ยงทางพลาดและค่าใช้จ่ายสูญเปล่าโดยไม่จำเป็น ดังนั้น วิชาชีพการจัดการจะเป็นแกนของธุรกิจในอนาคต
4. งานอาชีพที่บริการความต้องการของบุคคล เช่น พนักงานซ่อมแซมสิ่งต่าง ๆ นายหน้า ผู้ช่วยดูแลครอบครัวและช่วยงานทั่วไป ซึ่งเกี่ยวกับความสะดวกสบายหรือประหยัดเวลา
5. งานดูแลสุขอนามัยของคนทั่วไป เช่น งานที่เกี่ยวกับการกีฬา อาหารการกิน การป้องกันโรค การช่วยดูแลเด็ก ผู้สูงอายุ และสัตว์เลี้ยง เป็นต้น และงานที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีทุกแขนง เช่น ที่เกี่ยวข้องกับการวิศวกรรม งานวิทยาศาสตร์ การโทรคมนาคม และเครื่องจักรอัตโนมัติ รวมทั้งงานวิทยาศาสตร์ชีวภาพ
6. งานระดับมืออาชีพ สำหรับนักวิทยาศาสตร์ ศิลปศาสตร์ การกีฬาและการบันเทิง หมายถึงงานประเภทครูสอนดนตรี นักเขียน นักจัดรายการ ผู้ชำนาญพิเศษ เรื่องเกี่ยวกับคุณภาพของชีวิต ตลอดจนจนถึงนักประวัติศาสตร์ ภัณฑารักษ์ศาสตร์ สัปเหร่อ นักตีราคา นักประมูลราคา การประกันชีวิตและการประกันภัยกับเรื่องเกี่ยวกับการส่งเสริมวิทยฐานะของคนทำงาน

ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

การประกอบอาชีพเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคลในการดำเนินชีวิต บุคคลจะประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตได้ขึ้นอยู่กับความมุ่งมั่นในการทำงานแต่ละอย่างเราถือว่าเป็นอาชีพ การประกอบอาชีพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้านด้วยกัน เช่น ความถนัด ความสนใจ ความสามารถทางสติปัญญา หรือสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การตัดสินใจในการเลือกอาชีพตามความต้องการให้เหมาะสมกับตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ยาก ดังนั้น ได้มีผู้สนใจศึกษาการเลือกอาชีพ และได้ตั้งทฤษฎีไว้ดังนี้

วิลเลียมสัน (Williamson. 1965) ได้อธิบายกระบวนการเลือกอาชีพไว้ดังต่อไปนี้

1. บุคคลต้องมีความเข้าใจในตัวเองอย่างแจ่มชัดถึงความถนัด ความสนใจ ความทะเยอทะยาน ข้อจำกัด และคุณสมบัติอื่น ๆ
2. บุคคลต้องมีความรู้ถึงความต้องการ และสิ่งนำไปสู่ความสำเร็จข้อได้เปรียบ เสียเปรียบ โอกาส รายได้ และสิ่งที่คาดหวังจากงานต่าง ๆ
3. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และชนิดของงานมาเป็นเหตุเป็นผลกันในการเลือกอาชีพ

ฮอลแลนด์ (Holland. 1966) ได้ให้ทัศนะว่า การเลือกอาชีพเป็นการแสดงออกของบุคลิกภาพและความสนใจในอาชีพ แสดงให้เห็นถึงบุคลิกในการทำงาน และการใช้เวลาว่างโดยแบ่งรูปแบบของบุคลิกภาพซึ่งสอดคล้องกับอาชีพต่าง ๆ เป็น 5 ประเภท คือพวกที่ชอบงานที่ใช้พลังกำลัง (Healistic) พวกชอบใช้ความคิด (Intellectual) พวกชอบเข้าสังคม (Social) พวกเคร่งครัดในกฎเกณฑ์ (Conventional) และพวกชอบศิลปะ (Artistic) ดังนั้น บุคคลควรพิจารณาบุคลิกลักษณะของตนเองและพิจารณาลักษณะของงาน และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้เกิดความพึงพอใจในอาชีพและความมั่นคงในอาชีพ

โร (Roe. 1966) ให้ข้อคิดเอาไว้ว่า บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะกับบุคลิกภาพ และสนองความต้องการของตน ประสบการณ์ และการอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับในวัยเด็กจากครอบครัวจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดความต้องการและรูปแบบของพลังจิต คนจะเรียนรู้วิชาการสนองความต้องการของตนเองโดยไม่รู้ตัว โดยจะพัฒนาความสามารถพิเศษความสนใจ และทัศนคติ

กินซ์เบิร์ก (Ginzberh. 1966 : 47-57) ผู้ตั้งทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบิร์ก (Ginzberg 's Theory of Vocational Development) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานเกี่ยวกับการเลือกอาชีพว่า

1. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการ (Process) ที่ต่อเนื่องไม่ใช่เป็นการตัดสินใจแต่ละครั้งในแต่ละวัน จะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

2. การเลือกอาชีพเป็นขั้นตอนไม่ย้อนกลับ (Irreversible) กล่าวคือในการตัดสินใจแต่ละครั้งในกระบวนการเลือกอาชีพนั้นจะเกิดขึ้นตามอายุและพัฒนาการของแต่ละบุคคล จะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของอาชีพในระยะแรก ๆ

3. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่บ่งปล้งด้วยการยอมยอม (compromise) ระหว่าง ความปรารถนาของบุคคลที่จะเลือกให้สนองความต้องการและความสนใจ และเหมาะสม กับความสามารถของเขาให้มากที่สุด สมควรตระหนักถึงสภาพความจริงและข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น ความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นต้น

ฮอปพอก (Hoppock, 1967) ได้ให้ความเห็นว่า บุคคลจะเลือกอาชีพที่สนองความต้องการของตนเองมากที่สุดและดีที่สุด ทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยเน้นความสำคัญของการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในเรื่องความสามารถ ความสนใจ ความถนัด ลักษณะนิสัย จุดเด่น จุดด้อย เพื่อไปเปรียบเทียบกับข้อมูลทางอาชีพจะช่วยให้เลือกอาชีพได้ถูกต้องและประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ นอกจากนี้ Hoppock ได้นำทฤษฎีและแนวความคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพมา ประกอบกัน เรียกว่า "Composite Theory" มีหลัก 10 ประการดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นการกระทำเพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล
2. การที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพใด เป็นเพราะเชื่อว่า อาชีพนั้นสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุด
3. ความต้องการจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
4. การพัฒนาอาชีพ เริ่มเมื่อเขาทราบว่าอาชีพนั้น ๆ สามารถช่วยให้เขาไปสู่ความต้องการของเขาได้
5. ความก้าวหน้าในการพัฒนาอาชีพ และการปรับปรุงการเลือกอาชีพจะดีขึ้นเมื่อเขาสามารถคาดหวังถึงโอกาสที่อาชีพนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้ ซึ่งความสามารถในการคาดหวังของเขาขึ้นอยู่กับ การรู้จักตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผล
6. ข้อมูลส่วนบุคคลมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้เขาเข้าใจว่าเขาต้องการอะไรและจะต้องปรับปรุงอะไรบ้าง
7. ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ มีผลต่อการเลือกอาชีพโดยช่วยให้เขาค้นพบงานอาชีพที่ตรงกับความต้องการ

8. ระดับความพอใจในงาน ขึ้นอยู่กับอัตราส่วนระหว่างสิ่งทีงานนั้นให้กับเขา และความต้องการของเขา

9. ความพึงพอใจเป็นผลจากการที่งานสามารถสนองความต้องการได้ในปัจจุบันหรือความหวังว่างานนั้นจะทำให้เขาไปถึงความต้องการได้ในอนาคต หรือจากการที่เขาหวังว่างานนั้นจะช่วยทำให้เขาไปสู่งานที่เขาต้องการได้

10. การเลือกอาชีพสามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เมื่อเขาเชื่อว่างานที่เปลี่ยนใหม่นั้นจะสนองความต้องการได้ดีกว่างานเดิม

ซูเปอร์ (Super, 1975) ได้เสนอหลัก 12 ประการ ของการพัฒนาอาชีพไว้ว่า

1. พัฒนาการด้านอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงแล้ว แต่ความสนใจในอาชีพ ความสามารถของบุคคล ความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา และประสบการณ์

2. คุณสมบัติของคนแต่ละคน จะมีความเหมาะสมกับอาชีพได้หลายอย่าง

3. บุคคลที่มีความแตกต่างกันในด้านความถนัด ความสนใจ ความสามารถ และบุคลิกภาพย่อมจะเลือกงานที่ต่างกัน

4. การที่จะส่งเสริมให้มีการพัฒนาการด้านอาชีพที่ดีทำได้โดยส่งเสริมให้พัฒนาความสามารถให้เต็มที่ ให้รู้จักสภาพข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับลักษณะของตนเอง และสิ่งแวดล้อม

5. ลักษณะอาชีพ ความมั่นคงในการประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัว ความสามารถทางสติปัญญา บุคลิกภาพและโอกาสที่บุคคลได้รับ ตลอดจนการปรับตัวในอาชีพจะมีไม่เท่ากัน

6. กระบวนการพัฒนาทางด้านอาชีพ เกี่ยวกับการพิจารณาตนเองของบุคคล

7. บุคคลจะประสบความสำเร็จในการทำงานและในชีวิตขึ้นอยู่กับการทำงานตรงกับความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ค่านิยมของเขา และบุคลิกภาพ

8. การพิจารณาตนเองได้ก่อตัวขึ้นในการทำงาน และชัดเจนขึ้นในระยะวัยรุ่น และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพิจารณาเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล

9. องค์ประกอบเกี่ยวกับความเป็นจริงทั้งหลาย ทั้งลักษณะของตนเองและลักษณะของสังคม มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพมากขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น

10. การเลือกอาชีพและระดับอาชีพ จะมีความสัมพันธ์กับสติปัญญา สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว ความต้องการ ค่านิยม ความสนใจ ทักษะเกี่ยวกับสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระดับการศึกษาและความต้องการของตลาดแรงงาน

11. การประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เป็นการเพิ่มพูนความรู้สึกรักงานที่มีต่อตนเองในทางที่ดี

12. การประกอบอาชีพของบุคคลเป็นการกำหนดวิถีชีวิต

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แสดงว่าการเลือกอาชีพของคนเรานั้นเป็นกระบวนการต่อเนื่องตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ความสำเร็จในการประกอบอาชีพจะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ประสบการณ์ ค่านิยม ที่เหมาะสมกับบุคคลนั้น ๆ ดังนั้น ทฤษฎีการเลือกอาชีพต่าง ๆ จะช่วยให้ข้อมูลในการพัฒนาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครูได้อย่างเหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

เรืองกิตต์ เหลืองสกุลทอง (2525 : ๗-๙) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพของชุมชนในเขตจังหวัดนครราชสีมาและชัยภูมิ จากกลุ่มตัวอย่างตัวแทนของชุมชน จำนวน 289 คน ผลการศึกษาพบว่าชุมชนมีความต้องการในการรับบริการทางวิชาการด้านความรู้เพื่อเศรษฐกิจและการเกษตรมากที่สุด ส่วนความรู้เพื่อการสุขภาพอนามัยและครอบครัว ด้านความรู้ทั่วไปและด้านความรู้เพื่อการเมืองและการปกครอง เป็นความต้องการในอันดับรองลงมา

โยธิน ใจชื่น (2526 : ๙-๑) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการศึกษานอกระบบของประชาชนในเขตทุ่งกุลาร้องไห้ พบว่า ประชาชนต้องการเรียนการศึกษาสายสามัญ คือ การศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3 และระดับ 4 ส่วนสายอาชีพต้องการเรียนเกี่ยวกับการเพาะปลูก กำจัดศัตรูพืช อนุรักษ์ดิน อนุรักษ์น้ำ การปลูกพืชสวนครัว บำรุงพันธุ์สัตว์ และทำปุ๋ย สตรีสนใจ การทอผ้า ทอเสื่อ ชายสนใจงานช่าง ส่วนความรู้ทั่วไปนั้นต้องการความรู้ด้านการตลาด แหล่งเงินทุน การสหกรณ์ และด้านสุขภาพอนามัย

สุริดา แสนสุข (2527 : 292 - 295) ได้ศึกษาหน่วยงานรัฐบาลในการให้การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยศึกษาจากเจ้าหน้าที่ที่ทำงานในหน่วยงานรัฐบาลที่มีบทบาทในการให้การศึกษาสตรี 5 แห่ง จำนวน 242 คน ผลการวิจัยสามารถสรุปความคิดของเจ้าหน้าที่ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ให้การศึกษาด้านอาชีพเพื่อส่งเสริมให้ประหยัด เห็นว่าให้มากที่สุดในด้านคหกรรม และประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ ส่วนที่จัดได้น้อย ได้แก่ หัตถกรรมเกษตร การเก็บถนอม และแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและการเพาะปลูก

2. ให้การศึกษาด้านอาชีพเพื่อส่งเสริมการเพิ่มพูนรายได้ เห็นว่าจัดให้มากในด้าน คหกรรม หัตถกรรมในครัวเรือน ส่วนที่จัดได้น้อย ได้แก่ การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ เครื่อง ประดับ และกรรมวิธีการผลิตการเกษตรกรรมแผนใหม่

3. ให้การศึกษาด้านอาชีพเพื่อให้ยึดเป็นอาชีพ เห็นว่าจัดให้มากในด้านคหกรรม ส่วนที่จัดได้น้อย ได้แก่ ด้านหัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน ธุรกิจ และเลขานุการ

อินทร์ ศรีคุณ และคนอื่น ๆ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสำรวจสภาพหนี้สิน ของครูอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้แบบสำรวจที่สร้างขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลจากครู ทุกสังกัดในเขตอำเภอเมืองนครราชสีมา จำนวน 2,591 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูในเขตอำเภอเมือง ร้อยละ 80.75 มีหนี้สิน เดือดร้อน ร้อยละ 77.47 มีหนี้สินไม่เดือดร้อน ร้อยละ 22.53 ภาวะการมี หนี้สินของครูทุกสังกัดคิดเป็นร้อยละใกล้เคียงกัน ครูที่มีหนี้สินเดือดร้อนส่วนมากเป็นครูผู้สอน ที่เป็นหญิงที่สมรสแล้ว มีอายุระหว่าง 20 - 40 ปี มีอัตราเงินเดือนระหว่าง 2,000 - 6,000 บาท ระดับการเป็นหนี้ของครูส่วนมากต่ำกว่า 50,000 บาท รองลงมามีหนี้อยู่ระหว่าง 50,000 - 100,000 บาท สาเหตุของการเป็นหนี้ส่วนมากเนื่องจากภาระรับผิดชอบมากกว่ารายได้ กู้เงินมาใช้จ่าย และ ใช้ออกเงินผ่อนตามลำดับ ครูที่มีหนี้สินเหล่านี้ต้องการให้ครูสภาช่วยเหลือ โดยการให้กู้เงิน ดอกเบี้ยต่ำ และชำระหนี้แบบผ่อนส่ง ระยะยาว นอกจากนี้ ยังต้องการให้จัดสวัสดิการบ้านพัก หรือบ้านเช่า และเพิ่มเงินเดือนให้ครูด้วย

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถานภาพทางเศรษฐกิจของข้าราชการครู ผลการวิจัยพบว่า รายได้ เฉลี่ยส่วนรวมของข้าราชการ ครู มีรายได้เฉลี่ย 64,792.25 บาทต่อคนต่อปี โดยครูชายมีรายได้ 57,971.390 บาทต่อคนต่อปี ครู หญิงมีรายได้ 71,612.60 บาท ต่อคนต่อปี รายจ่ายส่วนใหญ่ครูมีรายจ่ายเฉลี่ย 61,962.10 บาทต่อคน ต่อปี โดยครูชายมีรายจ่ายเฉลี่ย 58,692.10 บาทต่อคนต่อปี ครูหญิง 63,996.10 บาท ต่อคนต่อปี รายได้และรายจ่ายของครูชายและครูหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับ คลุ้ยรายได้รายจ่ายของครูต่อเดือนพบว่า โดยส่วนรวมมีรายได้เฉลี่ยเกินดุลย์ 287.34 บาท โดยครูชายมีรายได้เฉลี่ยขาดดุลย์ 60.01 บาท ครูหญิงมีรายได้เฉลี่ยเกินดุลย์ 634.71 บาท สำหรับ ภาวะหนี้สิน พบว่า ครูส่วนใหญ่มีหนี้สินระหว่าง 10,000 - 30,000 บาท และส่วนใหญ่กู้เงินจากสห กรณ์ออมทรัพย์ครูอุดรธานี

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสำรวจภาวะการเป็นหนี้ของข้าราชการครูจังหวัดนครราชสีมา 2528 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูประสบภาวะการเป็นหนี้ เพราะกู้เพื่อนำเงินไปซื้อที่ดินและสร้างบ้านมากเป็นอันดับหนึ่ง เพื่อนำเงินไปชำระหนี้และค่าใช้จ่ายในครอบครัวมากเป็นอันดับสอง เพื่อนำเงินไปใช้เพื่อการศึกษาของตนเองและครอบครัวมากเป็นอันดับสาม เพื่อนำเงินไปใช้เพื่อการรักษาพยาบาลของตนเองและครอบครัวมากเป็นอันดับ 4 ส่วนแหล่งเงินกู้ที่ข้าราชการครูที่ประสบภาวะเป็นหนี้มากที่สุดคือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู จากเอกชน และจากธนาคาร มากเป็นอันดับ 2 และ 3 ตามลำดับ ส่วนเงินที่เป็นหนี้เฉลี่ยต่อหัวของครู เป็นเงิน 48,207.37 บาท

สมุทรา นุชนาด (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสถานภาพครูจังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า รายได้ของข้าราชการครูที่ได้รับแต่ละเดือนไม่สอดคล้องกับรายจ่ายของครอบครัว เพราะมีรายได้ 3,001-4,500 บาทต่อเดือน รายจ่าย 3,501-5,000 บาทต่อเดือน และข้าราชการครูส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรองถึงร้อยละ 85.2 การศึกษายังพบอีกว่า ข้าราชการครูมีปัญหาด้านที่พัก เพราะส่วนมากพักอยู่กับบ้านพักครู ร้อยละ 24 อยู่บ้านตนเอง ร้อยละ 21.67 พักอยู่กับพ่อ แม่ ญาติ

สี เหมะราณี (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะการเงินของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาลและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีรายได้ขาดดุลงบประมาณรายระดับ 3-4 สังกัดเทศบาล ร้อยละ 57.81 มีรายได้เกินดุลงบประมาณรายระดับ 135 บาท และครูสังกัดกรมสามัญศึกษาร้อยละ 40.82 มีรายได้เกินดุลงบประมาณรายระดับ 178 บาท ครูทุกสังกัดที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีรายได้ขาดดุลงบประมาณ สำหรับครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า พบว่าครูทุกสังกัดมีรายได้เกินดุลงบประมาณรายระดับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนใหญ่มีรายได้ขาดดุลงบประมาณแล้วต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูบุคคลอื่น ๆ ถึง 4.83 คน ครูที่สมรสแล้วทุกสังกัด ส่วนใหญ่มีรายได้ขาดดุลงบประมาณ เพราะต้องมีการระดมเงินรับผิดชอบเลี้ยงดูบุคคลในครอบครัวและบุคคลอื่นเพิ่มขึ้น ภาวะหนี้สินของครูพบว่า ครูทุกสังกัดส่วนใหญ่ มีหนี้สินและเป็นหนี้สินที่ไม่เป็นการลงทุน คือ การกู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัว สาเหตุของการเป็นหนี้เกิดจากค่าครองชีพสูง รายได้น้อย ไม่มีรายได้พิเศษ ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูผู้สูงอายุในอุปการะหลายคน มีหนี้สินผูกพันมาแต่เดิม และฟุ่มเฟือย ไม่มีแผนในการใช้จ่าย

สุรพล อรุณรัตน์ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสถานภาพครู จังหวัดอุทัยธานี ผลการวิจัยพบว่า ครูอุทัยธานีมีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 3,501-4,500 บาท ส่วนมากสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี คู่สมรสจะมีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 2,501 บาท ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านกับพ่อ

แม่ ส่วนครูสังกัดเทศบาลจะอาศัยอยู่บ้านของตนเอง แต่จะมีหนี้สินมากกว่า 50,000 บาท เพราะต้องกู้เงินมาสร้างบ้าน และมีค่าใช้จ่ายตามสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจในเมือง ครูที่มีอายุ 31-40 ปี มีหนี้สินมากที่สุดคือ มีหนี้สินมากกว่า 50,000 บาท ครูในจังหวัดอุทัยธานีมีสภาพปัญหาด้านครอบครัวน้อยเพราะส่วนใหญ่มีบุตรจำนวน 1-2 คน และอาศัยอยู่กับบ้านพ่อแม่ ภาระการเลี้ยงดูได้รับการช่วยเหลือจากพ่อแม่ ส่วนมากมีรายจ่ายต่อเดือน ไม่เกิน 3,000 บาท

จรรยา มีวาสนา (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสถานภาพของครู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2529 ผลการวิจัยพบว่า ครูกรมสามัญศึกษา ครูเทศบาล และครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด มีรายจ่ายของครอบครัว 3,000-7,000 บาทต่อเดือน ภาวะหนี้สินครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นหนี้ 20,000-30,000 บาทมากที่สุด ครูกรมสามัญศึกษา ส่วนใหญ่เป็นหนี้ 5,000-10,000 บาทมากที่สุด ครูเทศบาลส่วนใหญ่เป็นหนี้มากกว่า 5,000 บาท มากที่สุด ครูส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรอง ครูจะกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมากที่สุด และจากธนาคาร และนายทุนเอกชน ตามลำดับ ทางด้านที่พักอาศัยส่วนใหญ่อยู่บ้านพักครูถึงร้อยละ 76.56 ค่าใช้จ่ายของครอบครัวต่อเดือน ครูวุฒิต่ำกว่า ป.กศ. ใช้จ่าย 1,000-3,000 บาท มากที่สุด และครูวุฒิปริญญาตรี และป.กศ.สูง มีรายจ่ายเท่ากัน คือ 3,000-5,000 บาทมากที่สุด

วิสูตร รอดเชื้อ (2531 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องสถานภาพครู จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 72.33 ยังไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง เนื่องมาจากรายได้ที่ได้รับน้อยกว่าหรือเท่ากับรายจ่าย จึงไม่มีเงินออมพอที่จะปลูกบ้านเป็นของตนเองได้ ปัญหาด้านครอบครัวของครูที่เป็นปัญหาค่อนข้างมาก คือ รายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือนน้อยกว่า 5,500 บาท แต่มีรายจ่ายเดือนละ 1,001- 7,000 บาท ครูส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพรองจึงทำให้รายได้ไม่สมดุลกับรายจ่าย

จรูญ มะลาดวง (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อพัฒนาอาชีพสตรีในชนบท : กรณีศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า เนื้อหาวิชาที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมาก ได้แก่ การทอผ้าลายจิด ดัดเย็บเสื้อผ้าสตรี และการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม รูปแบบการอบรมที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุด คือ การจัดเป็นชั้นเรียนในหมู่บ้าน โดยหน่วยงานจัดส่งครูไปสอนให้ รองลงมา ได้แก่ หน่วยงานส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำ ด้านอาชีพและพาไปดูการประกอบอาชีพนอกสถานที่

สุนันทา บุญสิทธิ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวทางส่งเสริมอาชีพเพื่อช่วยเหลือคนงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า คนงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม มีความต้องการอบรมวิชาชีพเฉพาะช่วงเวลาว่างจากการทำงานในโรงงาน โดยทำการ

อบรมครั้งละ 2 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 1 วัน อาชีพเสริมที่คนงานหญิงคาดว่า น่าจะทำได้บริเวณใกล้ที่พักอาศัย คือ วิชาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย อาหาร พิมพ์ดีด เป็นต้น

สหัส แก้วยัง (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 7,940-9,290 บาท รายได้ที่เป็นเงินช่วยเหลือครอบครัวตั้งแต่ 500 บาท ลงมา มีค่าใช้จ่ายเพื่อยังชีพในครอบครัว ตั้งแต่ 5,001-10,000 บาท ค่าใช้จ่ายเพื่อความสะดวกสบายตั้งแต่ 2,000 บาท ลงมา ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย ความต้องการช่วยเหลือทางราชการ พบว่าข้าราชการครูต้องการปรับปรุงอัตราเงินเดือนให้สูงขึ้นมากที่สุด ส่วนใหญ่กู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และกู้ยืมเงินเพื่อชำระหนี้

งานวิจัยต่างประเทศ

ลิปตัน (Lupton. 1963 : 30-90) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกรรมกรหญิงในโรงงานตัดเย็บเสื้อผ้า โดยทำการแบ่งกรรมกรหญิงออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มสตรีสูงอายุกลุ่มสตรีโสด และกลุ่มสตรีหม้าย พบว่า กลุ่มสตรีสูงอายุมีความต้องการทำงานเพื่อจุนเจือตนเองและญาติ กลุ่มสตรีสมรสต้องการทำงานเพื่อหารายได้ให้ครอบครัว และกลุ่มสตรีโสดต้องการหาเงินช่วยครอบครัว ซื้อเสื้อผ้า เครื่องสำอางค์ และสิ่งผลิตเพิลินอื่น ๆ

ฮาริส (Harris. 1970 : 2631-A - 2633-A) เกี่ยวกับบทบาทในการให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนของรัฐจอร์เจีย โดยพบว่า ประชาชนมีความต้องการความรู้ที่จะใช้ในการดำรงชีวิตเกี่ยวกับความปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้ด้านสุขภาพ อนามัย อาหารและโภชนาการ

ชองกุลเลีย (Choangulia. 1977 : 277-280) ได้ศึกษาบทบาทของสตรีไทยในการหารายได้ช่วยเหลือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่า สตรีไทยในชนบทส่วนใหญ่ละทิ้งอาชีพในชนบทมาประกอบอาชีพในเมือง เพราะในชนบทมีงานให้ทำน้อย สตรีในชนบทมีความรู้ความสามารถในการทำงานน้อยแต่มีเวลาว่างมาก และมีความสนใจที่จะหารายได้เพื่อช่วยเหลือครอบครัว

ศิริโชติ (Sirichoti. 1979) ทำการศึกษาเรื่อง A Study on the Environmental Impact of the Construction of the Srinagarind Dam Project (Resettlement Aspects) พบว่า เมื่อประชากรผู้อพยพเข้ามายังพื้นที่จัดสรรแล้วมีปัญหาเรื่องครองชีพสูง การขาดแคลนน้ำ และดินไม่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการทำเกษตรกรรม อาชีพหลักคือ การเกษตรกรรมได้ผลไม่ดี จึงใช้การรับจ้างเป็นอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มพูนรายได้

สุวรรณ (Suwan. 1981) ทำการศึกษาเรื่อง Resettlement of Population Following the Dam Construction : The Case of Srinagarind Dam, Thailand พบว่า อาชีพหลักของประชากรผู้อพยพเป็นอาชีพเกษตรกรรม แต่การเพาะปลูกพืชหลักเปลี่ยนไปจากเดิม คือเมื่อก่อนอพยพเข้ามา อาชีพปลูกพืชไม้ยืนต้น ได้แก่ นุ่น ขนุน ฯลฯ และมีรายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวประมาณ 20,598 บาทต่อปี ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพใหม่ที่ทำอยู่คือ การปลูกพืชไร่ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยเพียง 14,477 บาทต่อปี ซึ่งนับว่ามีรายได้จากการเกษตรต่ำกว่าที่เคยได้รับ เนื่องจากสมรรถนะของดิน และคุณภาพของดินไม่เหมาะสม หรือดีเท่ากับพื้นที่ที่เคยทำอยู่ก่อน ทั้งยังเป็นพื้นที่เนินสูงต่ำ ประกอบกับมีขนาดของเนื้อที่น้อยกว่าเดิมราษฎรบางส่วนรู้สึกไม่พอใจในเรื่องที่ทำกิน และมีความต้องการอาชีพเสริมมาเพิ่มรายได้

ผึ้งทอง (Phungthong. 1982) ทำการศึกษาเรื่อง Post Implementation Impact Analysis of Srinagarind Dam-Reservoir Project พบว่า ประชากรผู้อพยพมีอาชีพหลักในการทำไร่ อาชีพเสริมคือ รับจ้าง ใช้แรงงาน รายได้เฉลี่ยต่อครอบครัวเพิ่มขึ้น 7,000-14,000 บาทต่อปี ร้อยละ 35 มีรายได้เฉลี่ย มากกว่า 17,000 บาทต่อปี อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าราษฎร จะมีความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหาบางประการ เช่น ที่ดินจัดสรรให้ขาดความอุดมสมบูรณ์และขาดแคลนน้ำ เป็นต้น

กักเลอร์ (Gugler. 1982 : 90) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ประชาชนในประเทศกลุ่มลาติน อเมริกาอพยพมาสู่เมืองเป็นจำนวนมาก ประชาชนส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า เกิดจากความจำเป็นทาง ด้านเศรษฐกิจเป็นอันดับแรก เพราะการอพยพเข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองโอกาสที่จะได้งานทำที่มี รายได้มาก ๆ ย่อมมีความเป็นไปได้สูง แต่งานที่ทำอยู่ในชนบทได้รับค่าตอบแทนน้อยกว่าในเมือง จำเป็นต้องอพยพเข้ามา

จากทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม เพื่อเพิ่มรายได้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งในการเลือกอาชีพ ความสำเร็จในการประกอบอาชีพจึงขึ้นอยู่กับความถนัด ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ค่านิยม ที่เป็น ประโยชน์ และสามารถนำไปเป็นอาชีพเสริมสำหรับตนเองได้ นอกเหนือจากอาชีพประจำ และ มีตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพและรายได้ของครัวหลายประเภทด้วยกัน เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา เป็นต้น

สมมติฐานของการวิจัย

1. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
2. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
3. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมทั้ง 4 ด้าน
แตกต่างกัน
4. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม
ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
5. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ทั้ง 4 ด้าน
แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย นำเสนอตามหัวข้อของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในปีการศึกษา 2539 ในโรงเรียน 322 โรง รวมทั้งหมด 3,724 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากกลุ่มประชากร ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้วยวิธีการสุ่มแบบเป็นหน่วย (Unit Sampling) ซึ่งแบ่งตามอำเภอ และโรงเรียน จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 339 คน โดยมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มอำเภอเพื่อเป็นตัวแทนของจังหวัดใช้วิธีจับสลาก กำหนดเกณฑ์ในการสุ่มคิดเป็นร้อยละ 50 ของอำเภอทั้งหมด ซึ่งมีทั้งหมด 9 อำเภอ กับ 2 กิ่งอำเภอ ได้กลุ่มตัวอย่างมา 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา อำเภอบางคล้า อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอแปลงยาว และอำเภอสนามชัยเขต จำนวน 154 โรง จำนวนครู 1,780 คน

ขั้นที่ 2 จัดแบ่งเป็นที่ตั้งของกลุ่มโรงเรียนแต่ละอำเภอ ออกเป็นกลุ่มโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเมือง และกลุ่มโรงเรียนในเขตชนบท ดังนี้

- อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา มีโรงเรียนทั้งหมด 44 โรง แยกเป็นเขตเมือง จำนวน 2 โรง ครู 88 คน เขตชนบท 42 โรง ครู 535 คน
- อำเภอบางคล้า มีโรงเรียนทั้งหมด 23 โรง แยกเป็นในเขตเมือง จำนวน 1 โรง ครู 20 คน เขตชนบท 22 โรง ครู 220 คน
- อำเภอบ้านโพธิ์ มีโรงเรียนทั้งหมด 29 โรง แยกเป็นเขตเมือง จำนวน 3 โรง ครู 58 คน เขตชนบท 26 โรง ครู 249 คน

- อำเภอแปลงยาว มีโรงเรียนทั้งหมด 21 โรงเรียน แยกเป็นในเขตเมือง จำนวน 4 โรงเรียน ครู 74 คน เขตชนบท 17 โรงเรียน ครู 137 คน

- อำเภอสนามชัยเขต มีโรงเรียนทั้งหมด 37 โรงเรียน แยกเป็นเขตเมือง จำนวน 2 โรงเรียน ครู 23 คน เขตชนบท 35 โรงเรียน ครู 376 คน

รวมเป็นโรงเรียนในเขตเมือง จำนวน 12 โรงเรียน จำนวนครู 263 คน ในเขตชนบท จำนวน 142 โรงเรียน จำนวนครู 1,517 คน

ขั้นที่ 3 นำกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาคัดเลือกโดยวิธีการจับสลาก กำหนดเกณฑ์ในการสุ่มคิดเป็นร้อยละ 60 ในเขตเมือง และร้อยละ 12 ในเขตชนบท ของจำนวนครูทั้งหมด ใน 5 อำเภอ ในเขตเมือง 12 โรงเรียน ครู 263 คน เขตชนบท 142 โรงเรียน ครู 1,517 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างครูในเขตเมือง จำนวน 157 คน และครูในเขตชนบท จำนวน 182 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 339 คน ทั้งนี้ยึดเกณฑ์ในการสุ่มมาจากตารางยามานะ (Yamane)

- ทำการสุ่มโดยการจับสลาก จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 154 โรงเรียน แยกเป็นเขตเมือง 12 โรงเรียน และเขตชนบท 142 โรงเรียน ให้มีสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 1 ต่อไปนี้

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกตามเขตเมืองและชนบท

อำเภอ	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง		รวม
	ในเมือง		ชนบท		ในเมือง	ชนบท	
	ครู	โรง	ครู	โรง	ครู	ครู	
เมืองฉะเชิงเทรา	88	2	535	42	53	64	117
บางคล้า	20	1	220	22	12	26	38
บ้านโพธิ์	58	3	249	26	35	30	65
แปลงยาว	74	4	137	17	44	17	61
สนามชัยเขต	23	2	376	35	13	45	58
รวม	263	12	1,517	142	157	182	339

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

1. ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับเงินเดือน สถานภาพการสมรส ที่ตั้งของโรงเรียน และอาชีพเสริม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ใน 4 ด้าน คือ ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ กำหนดเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

ต้องการความรู้น้อยที่สุด กำหนดคะแนน 1 คะแนน

ต้องการความรู้น้อย กำหนดคะแนน 2 คะแนน

ต้องการความรู้ปานกลาง กำหนดคะแนน 3 คะแนน

ต้องการความรู้มาก กำหนดคะแนน 4 คะแนน

ต้องการความรู้มากที่สุด กำหนดคะแนน 5 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อส่งเสริมอาชีพของข้าราชการครู

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

2.1 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ศึกษารายละเอียด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพเสริม

2.1.2 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดขอบเขตและเนื้อหาให้ครอบคลุมเนื้อหาตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ 4 ด้าน คือ ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ

2.2 การหาคุณภาพเครื่องมือ

2.2.1 การหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ประธานและกรรมการควบคุมปริญญาบัณฑิต ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาของข้อคำถาม

2.2.2 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอาชีพเสริมของข้าราชการครู จำนวน 1 ท่าน ได้แก่ นางเครือศรี นูทอง พัฒนาการอำเภอบ้านโพธิ์

จังหวัดฉะเชิงเทรา ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองใช้

2.2.3 นำแบบสอบถามฉบับที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยทดลองใช้กับข้าราชการครู โรงเรียนในสังกัดการประถมศึกษา อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน คือ โรงเรียนวัดสนามจันทร์ โรงเรียนวัดคลองสวน และโรงเรียนวัดเทพราช ซึ่งเป็นโรงเรียนในเขตเมือง และโรงเรียนวัดอินทาราม โรงเรียนวัดพิพิธประสาทสุนทร และโรงเรียนวัดประศาสน์โสภณ เป็นโรงเรียนในเขตชนบท รวม 6 โรงเรียน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อขอความร่วมมือให้ข้าราชการครูในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนที่ครูปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนด้วยตนเอง ทั้ง 5 อำเภอคือ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จำนวนโรงเรียนในเขตเมือง 2 โรง ครู 53 คน ในเขตชนบท 42 โรง ครู 64 คน อำเภอบางคล้า ในเขตเมือง 1 โรง ครู 12 คน เขตชนบท 22 โรง ครู 26 คน อำเภอบ้านโพธิ์ ในเขตเมือง 3 โรง ครู 35 คน เขตชนบท 26 โรง ครู 30 คน อำเภอแปลงยาว ในเขตเมือง 4 โรง ครู 44 คน เขตชนบท 17 โรง ครู 17 คน และอำเภอสนาบชัยเขต ในเขตเมือง 2 โรง ครู 13 คน เขตชนบท 35 โรง ครู 45 คน รวม 154 โรง แยกเป็นครูในเขตเมือง 157 คน เขตชนบท 182 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 339 คน แล้วนัดหมายมาขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในเวลา 2 อาทิตย์ ได้แบบสอบถามกลับคืนในรอบแรกจำนวน 300 ฉบับ ในระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2540 - 6 มกราคม 2541
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลรอบสอง เนื่องจากแบบสอบถามที่เก็บได้ในรอบแรกได้มาไม่ครบจำนวนที่ส่งไป โดยการนัดหมายกับครูที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนในรอบแรก เพื่อขอรับแบบสอบถาม ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับมาอีกจำนวน 27 ฉบับ รวมเป็นแบบสอบถามที่ส่งกลับมาทั้งหมด 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.46 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ เพื่อคัดเลือกลบฉบับที่สมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ซึ่งแบบสอบถามที่ได้คืนมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 327 ฉบับ
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณค่าความถี่และค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับเงินเดือน สถานภาพการสมรส ที่ตั้งของโรงเรียน และอาชีพเสริม
4. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
5. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ที่ตั้งของโรงเรียน และอาชีพเสริม ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test
6. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามตัวแปร คือระดับเงินเดือน ในการทดสอบสมมติฐานนั้น ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ (Newman Keuls' Method)
7. วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของคำตอบแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของความถี่เรียงตามลำดับของคะแนนความถี่

ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 64)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของทั้งหมดของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

2. ใช้ t-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม

(ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 86)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

$\bar{X}_1$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 1
$\bar{X}_2$	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มที่ 2
S_1^2	แทน ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 1
S_2^2	แทน ค่าความแปรปรวนกลุ่มที่ 2
n_1	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
n_2	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

3. ใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนตัวประกอบทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง มากกว่าสองกลุ่ม โดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

F	แทน ค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยมากกว่าสองกลุ่ม
MS_b	แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
MS_w	แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

4. เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแล้ว ตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี Student - q - Statistic แบบ Newman Keuls' Method (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 231)

$$q = \frac{\bar{X}_{\max} - \bar{X}_{\min}}{\sqrt{\frac{M_{sw}}{n}}}$$

เมื่อ q แทน ค่าความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่
 $\bar{X}_{\max} \bar{X}_{\min}$ แทน คะแนนเฉลี่ยกลุ่มมีค่าสูงและกลุ่มมีค่าต่ำ
 M_{sw} แทน Mean Square ภายในกลุ่ม
 n แทน Harmonic Mean ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ 4 ขั้นตอน และเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายที่ตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ และอักษรย่อในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
SS	แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน หรือ Sum of Squares
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน หรือ Mean Square
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ หรือ Degree of Freedom
*	แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน ค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานที่วางไว้ในแต่ละข้อ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์ในการให้คะแนนของการวิจัยครั้งนี้ กำหนดไว้ดังนี้คือ

คะแนน 1.00 - 1.80 หมายถึง ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมในระดับน้อยที่สุด

คะแนน 1.81 - 2.60 หมายถึง ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมในระดับน้อย

คะแนน 2.61 - 3.40 หมายถึง ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมในระดับปานกลาง

คะแนน 3.41 - 4.20 หมายถึง ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมในระดับมาก

คะแนน 4.21 - 5.00 หมายถึง ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ผลวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัว	ความถี่ (N)	ร้อยละ %
1. เพศ		
- ชาย	77	23.50
- หญิง	250	76.50
2. อายุ		
- ต่ำกว่า 40 ปี	87	26.60
- 40 ปีขึ้นไป	240	73.40
3. เงินเดือนในปัจจุบัน		
- ต่ำกว่า 9,000 บาท	14	4.30
- 9,000 - 14,000 บาท	98	30.00
- สูงกว่า 14,000 บาทขึ้นไป	215	65.70
4. สถานภาพการสมรส		
- โสด	86	26.30
- สมรส	241	73.70
5. ที่ตั้งของโรงเรียนของท่านในปัจจุบัน		
- ในเขตเมือง	156	47.70
- ในเขตชนบท	171	52.30
6. อาชีพเสริมในปัจจุบัน		
- มี	88	26.90
- ไม่มี	239	73.10
รวม	327	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	ความถี่ (N)	ร้อยละ %
7. หากไม่มีอาชีพเสริมในปัจจุบันท่านต้องการประกอบอาชีพเสริมอะไรบ้าง เรียงตามลำดับตั้งแต่ต้องการทำมากที่สุดจนถึงต้องการทำน้อยที่สุด		
อันดับหนึ่ง - ด้านอุตสาหกรรม เช่น การทอผ้า และ การตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น	95	44.60
อันดับสอง - ด้านเกษตรกรรม เช่น การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ และ การเลี้ยงกุ้ง เป็นต้น	68	31.92
อันดับสาม - ด้านพาณิชยกรรม เช่น เปิดร้านขายของชำ และเปิดร้านเสริมสวย เป็นต้น	32	15.02
อันดับสี่ - ด้านบริการ เช่น ช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า และการสอนพิเศษ เป็นต้น	18	8.45

จากตาราง 2 ข้างต้น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 327 คน ในด้านเพศ มีผู้ตอบเพศชาย จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 23.50 และเพศหญิง จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 76.50 ในด้านอายุ มีผู้ตอบที่มีช่วงอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 26.60 และช่วงอายุ 40 ปีขึ้นไป จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 73.40 สำหรับเงินเดือนในปัจจุบัน มีผู้มีเงินเดือนต่ำกว่า 9,000 บาท จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.30 เงินเดือนระหว่าง 9,000 - 14,000 บาท จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 และเงินเดือนสูงกว่า 14,000 บาทขึ้นไป จำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 65.70 สำหรับสถานภาพ มีสถานภาพโสด จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 26.30 และสถานภาพสมรส จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 73.70 สำหรับที่ตั้งของโรงเรียน มีที่ตั้งในเขตเมือง จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 และมีที่ตั้งในเขตชนบท จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 52.30 สำหรับอาชีพเสริมในปัจจุบัน มีข้าราชการครูมีอาชีพเสริม จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 26.90 และ

ข้าราชการครูไม่มีอาชีพเสริม จำนวน 239 คน คิดเป็นร้อยละ 73.10 และหากไม่มีอาชีพเสริมในปัจจุบันข้าราชการครูต้องการประกอบอาชีพเสริมอะไร อันดับหนึ่ง ด้านอุตสาหกรรม เช่น การทอผ้าและการตัดเย็บเสื้อผ้า จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 44.60 อันดับสองด้านเกษตรกรรม เช่น การปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ และการเลี้ยงกุ้ง จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 31.92 อันดับสามด้านพาณิชยกรรม เช่น เปิดร้านขายของชำ และร้านเสริมสวย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 15.02 อันดับสี่ด้านบริการ เช่น ช่างซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า และการสอนพิเศษ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.45 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของ

ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา

การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ ปรากฏดังตาราง 3 - 7 ต่อไปนี้

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยรวม

ความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านเกษตรกรรม	2.40	0.83	น้อย
ด้านพาณิชยกรรม	2.33	0.90	น้อย
ด้านอุตสาหกรรม	2.47	0.97	น้อย
ด้านบริการ	2.23	0.97	น้อย
รวม	2.36	0.82	น้อย

จากตาราง 3 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.36$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความต้องการอยู่ในระดับน้อย ดังนี้ ด้านเกษตรกรรม ($\bar{X} = 2.40$) ด้านพาณิชยกรรม ($\bar{X} = 2.33$) ด้านอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.47$) และด้านบริการ ($\bar{X} = 2.23$)

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านเกษตรกรรม

ความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเพาะปลูกผลไม้ เช่น มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ	2.80	1.19	ปานกลาง
2. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกมันสำปะหลัง และการทำแป้งมัน	1.74	0.85	น้อยที่สุด
3. ความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราและยูคาลิปตัส และ ไม้อื่นที่คล้ายกัน	1.63	0.88	น้อยที่สุด
4. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืชหมุนเวียน	2.64	1.88	ปานกลาง
5. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกิ้ง เช่น กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม	2.17	1.28	น้อย
6. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงปลา เช่น ปลาดุก ปลาช่อน ปลานิล	2.33	1.17	น้อย
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงสัตว์ที่เป็นอาหาร เช่น เป็ด ไก่ หมู	2.34	1.18	น้อย
8. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะชำไม้ดอก ไม้ประดับ	3.27	1.32	ปานกลาง
9. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ	3.27	1.24	ปานกลาง
10. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกบและสัตว์ที่อยู่ในประเภทเดียวกัน	1.72	0.93	น้อยที่สุด
11. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเพาะเห็ดประเภทต่าง ๆ	2.52	1.32	น้อย
รวม	2.40	0.83	น้อย

จากตาราง 4 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ด้านเกษตรกรรม มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีความต้องการปานกลาง คือข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเพาะชำไม้ดอก ไม้ประดับ ($\bar{X} = 3.27$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ ($\bar{X} = 3.27$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเพาะปลูกผลไม้ เช่น มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ ($\bar{X} = 2.80$) และความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืชหมุนเวียน ($\bar{X} = 2.64$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมีความต้องการน้อย ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเพาะเห็ดประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.52$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงสัตว์ที่เป็นอาหาร เช่น เป็ด ไก่ หมู ($\bar{X} = 2.34$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงปลา เช่น ปลาดุก ปลาช่อน ปลานิล ($\bar{X} = 2.33$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกิ้ง เช่น กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม ($\bar{X} = 2.17$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการน้อยที่สุด ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกมันสำปะหลัง และการทำแป้งมัน ($\bar{X} = 1.74$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกบและสัตว์ที่อยู่ในประเภทเดียวกัน ($\bar{X} = 1.72$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกยางพารา และยูคาลิปตัส และไม้อื่นที่คล้ายกัน ($\bar{X} = 1.63$)

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านพาณิชยกรรม

ความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายอาหาร	2.60	1.25	น้อย
2. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายเสื้อผ้า และเครื่องประดับ	2.45	1.13	น้อย
3. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ดและกิ๊ฟชอป	2.73	1.26	ปานกลาง
4. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าประเภทต่าง ๆ	2.28	1.12	น้อย
5. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านเสริมสวย และร้านเสริมความงาม	1.94	1.06	น้อย
6. ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี- การเงิน	2.27	1.14	น้อย
7. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนจำหน่ายโทรศัพท์มือถือ	1.82	0.99	น้อย
8. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายเครื่องคัมและไอสกีม	2.52	1.18	ปานกลาง
9. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายขนมปัง,เบเกอรี่	2.37	1.27	ปานกลาง
รวม	2.33	0.90	น้อย

จากตาราง 5 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ด้าน พาณิชยกรรม มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมีความต้องการปานกลาง คือข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายของ เบ็ดเตล็ด และกีฬชอฟ ($\bar{X} = 2.73$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการน้อย ได้แก่ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายอาหาร ($\bar{X} = 2.60$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายเครื่องดื่ม และ ไอศกรีม ($\bar{X} = 2.52$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายเสื้อผ้า และเครื่องประดับ ($\bar{X} = 2.45$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเปิดร้านขายขนมปัง, เบเกอรี่ ($\bar{X} = 2.37$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.28$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี-การเงิน ($\bar{X} = 2.27$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านเสริมสวย และร้านเสริมความงาม ($\bar{X} = 1.94$) และ ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนจำหน่ายโทรศัพท์มือถือ ($\bar{X} = 1.82$)

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านอุตสาหกรรม

ความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ในบ้าน	2.03	1.12	น้อย
2. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิตกระเป๋าลูและรองเท้า	2.03	1.12	น้อย
3. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำขนมหวาน เช่น ขนมจาก ขนมเปียะ ขนมทองหยอด	2.76	1.34	ปานกลาง
4. ความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหารประเภทต่าง ๆ	3.09	1.25	ปานกลาง
5. ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร เครื่องดื่ม จากพืช และผลไม้ประเภทต่าง ๆ	2.98	1.26	ปานกลาง
6. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำขนมเค้ก และขนมปัง	2.65	1.34	ปานกลาง
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประดิษฐ์เครื่องจักสาน	2.42	1.25	น้อย
8. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประดิษฐ์ของเล่น	2.48	1.26	น้อย
9. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทอผ้า และทำผ้าบาติก	1.86	1.01	น้อย
10. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำกรอบรูปและรูปภาพ	2.25	1.24	น้อย
11. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประดิษฐ์เครื่องหอย	2.03	1.09	น้อย
12. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดดอกไม้	2.73	1.29	ปานกลาง
13. ความรู้เกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้าไหมซึ่งรับมาจาก โรงงานอุตสาหกรรม	2.44	1.28	น้อย
14. ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของชำร่วยในงานพิธี ต่าง ๆ	2.83	1.31	ปานกลาง
รวม	2.47	0.97	น้อย

จากตาราง 6 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ด้าน
 อุตสาหกรรม มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.47$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีความต้องการปานกลาง คือข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการถนอมอาหาร
 ประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.09$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร เครื่องดื่ม จากพืชและผลไม้
 ประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.98$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของชำร่วยในงานพิธีต่าง ๆ
 ($\bar{X} = 2.83$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำขนมหวาน เช่น ขนมจาก ขนมเปียะ ขนมทองหยอด
 ($\bar{X} = 2.76$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการจัดดอกไม้ ($\bar{X} = 2.73$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำ
 ขนมเค้ก และขนมปัง ($\bar{X} = 2.65$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความต้องการน้อย ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการ
 ประดิษฐ์ของเล่น ($\bar{X} = 2.48$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้าโหลซึ่งรับมาจากโรงงาน
 อุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.44$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์เครื่องจักสาน ($\bar{X} = 2.42$) ข้อที่ว่า
 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำกรอบรูปและรูปภาพ ($\bar{X} = 2.25$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการประดิษฐ์
 เครื่องหวาย ($\bar{X} = 2.03$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ในบ้าน ($\bar{X} = 2.03$) ข้อที่ว่า
 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิตกระเป๋าสานและรองเท้า ($\bar{X} = 2.03$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการทอผ้า
 และทำผ้าบาติก ($\bar{X} = 1.86$)

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ด้านบริการ

ความต้องการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ความรู้เกี่ยวกับการสอนพิมพ์ดีด	2.51	1.29	น้อย
2. ความรู้เกี่ยวกับการสอนคอมพิวเตอร์	2.58	1.46	น้อย
3. ความรู้เกี่ยวกับการเดินสายไฟฟ้าภายในบ้าน	2.22	1.26	น้อย
4. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์ และ วัสดุภายในบ้าน	2.34	1.20	น้อย
5. ความรู้เกี่ยวกับการถ่ายรูป	2.49	1.33	
6. ความรู้เกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอ	2.28	1.33	น้อย
7. ความรู้เกี่ยวกับการซ่อมวิทยุ-โทรทัศน์ และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ	2.02	1.23	น้อย
8. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์ทั้งภายในและต่างประเทศ	2.01	1.18	น้อย
9. ความรู้เกี่ยวกับการเขียนงานประพันธ์ต่าง ๆ เช่น การเขียนเรื่องลงในหนังสือพิมพ์ และวารสาร	2.02	1.09	น้อย
10. ความรู้เกี่ยวกับการรับพิมพ์งานเอกสาร	2.15	1.19	น้อย
11. ความรู้เกี่ยวกับงานบริการคนตรี	1.99	1.05	น้อย
12. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการรถบริการ เช่น รถทัศนจร รถถมดิน	1.96	1.02	น้อย
13. ความรู้เกี่ยวกับการสอนพิเศษแก่นักเรียน วิชาต่าง ๆ	2.53	1.23	น้อย
14. ความรู้เกี่ยวกับการสอนดนตรีไทย	2.07	1.24	น้อย
รวม	2.23	0.97	น้อย

จากตาราง 7 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ด้านบริการ มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยความต้องการน้อย คือข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการสอนคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 2.58$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการสอนพิเศษแก่นักเรียน วิชาต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.53$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการสอนพิมพ์ดีด ($\bar{X} = 2.51$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการถ่ายรูป ($\bar{X} = 2.49$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์ และวัสดุภายในบ้าน ($\bar{X} = 2.34$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอ ($\bar{X} = 2.28$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเดินสายไฟฟ้าภายในบ้าน ($\bar{X} = 2.22$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการรับพิมพ์งานเอกสาร ($\bar{X} = 2.15$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการสอนดนตรีไทย ($\bar{X} = 2.07$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับซ่อมวิทยุ-โทรทัศน์ และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.02$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเขียนงานประพันธ์ต่าง ๆ เช่น การเขียนเรื่องลงในหนังสือพิมพ์ และวารสาร ($\bar{X} = 2.02$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ($\bar{X} = 2.01$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับงานบริการดนตรี ($\bar{X} = 1.99$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดการบริการ เช่น รถทัศนอาจร รถถมดิน ($\bar{X} = 1.96$)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานที่วางไว้ในแต่ละข้อ

การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย มีดังต่อไปนี้

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน”

ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปตามตาราง 8 ต่อไปนี้

ตาราง 8 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ

ความต้องการ	เพศชาย N = 77		เพศหญิง N = 250		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านเกษตรกรรม	2.81	0.88	2.88	0.77	4.80**
ด้านพาณิชยกรรม	2.43	0.93	2.30	0.88	1.05
ด้านอุตสาหกรรม	2.32	0.93	2.52	0.98	-1.60
ด้านบริการ	2.69	1.00	2.09	0.92	4.67**
รวม	2.56	0.83	2.29	0.81	2.44**

จากตาราง 8 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ครูเพศชายมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมสูงกว่าครูเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเกษตรกรรม และด้านบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ครูเพศหญิงมีความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมด้านเกษตรกรรมสูงกว่าครูเพศชาย และครูเพศชาย

มีความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมด้านบริการสูงกว่าครูเพศหญิง ส่วนด้าน
พาณิชยกรรม และด้านอุตสาหกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า “ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน”

ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปตามตาราง 9 ต่อไปนี้

ตาราง 9 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามอายุ

ความต้องการ	ต่ำกว่า 40 ปี N = 87		40 ปีขึ้นไป N = 240		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านเกษตรกรรม	2.29	0.82	2.44	0.83	-1.44
ด้านพาณิชยกรรม	2.30	0.98	2.34	0.87	-0.27
ด้านอุตสาหกรรม	2.38	0.99	2.50	0.96	-1.00
ด้านบริการ	2.17	1.02	2.25	0.95	-0.63
รวม	2.28	0.87	2.38	0.80	-0.92

จากตาราง 9 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ทั้ง 4 ด้าน
แตกต่างกัน”

ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปตามตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 10 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเงินเดือน

ด้าน/เงินเดือน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านเกษตรกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	4.08	2.04	3.00*
	ภายในกลุ่ม	324	220.54	0.68	
	รวม	326	224.62		
ด้านพาณิชยกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	6.24	3.12	3.94*
	ภายในกลุ่ม	324	256.89	0.79	
	รวม	326	263.13		
ด้านอุตสาหกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.59	1.79	1.90
	ภายในกลุ่ม	324	305.87	0.94	
	รวม	326	309.46		
ด้านบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.70	0.85	0.90
	ภายในกลุ่ม	324	304.87	0.94	
	รวม	326	306.57		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.44	1.72	2.55
	ภายในกลุ่ม	324	217.89	0.67	
	รวม	326	221.33		

จากตาราง 10 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเงินเดือนต่างกัน โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเพื่อให้ทราบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบหาค่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของนิวแมน คูลส์ (Newman Keuls' Method) ผลปรากฏตามตาราง 11 -12 ต่อไปนี้

ตาราง 11 การทดสอบรายคู่เพื่อหาค่าความแตกต่างความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม
ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ที่มีเงินเดือนต่างกัน ด้านเกษตรกรรม

เงินเดือน	$\bar{X}$	14,000 บาทขึ้นไป	9,000-14,000 บาท	ต่ำกว่า 9,000 บาท
		2.32	2.53	2.70
14,000 บาทขึ้นไป	2.32	-	0.21	0.38*
9,000 - 14,000 บาท	2.53	-	-	0.17
ต่ำกว่า 9,000 บาท	2.70	-	-	-

จากตาราง 11 พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างข้าราชการครูที่มีเงินเดือน 14,000 บาทขึ้นไป กับต่ำกว่า 9,000 บาท โดยที่ข้าราชการครูที่มีเงินเดือนต่ำกว่า 9,000 บาท มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมสูงกว่าข้าราชการครูที่มีเงินเดือน 14,000 บาทขึ้นไป

ตาราง 12 การทดสอบรายคู่เพื่อหาค่าความแตกต่างความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม
ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา
ที่มีเงินเดือนต่างกัน ด้านพาณิชยกรรม

		14,000 บาทขึ้นไป	9,000-14,000 บาท	ต่ำกว่า 9,000 บาท
เงินเดือน	$\bar{X}$	2.24	2.47	2.76
14,000 บาทขึ้นไป	2.24	-	0.23	0.52*
9,000 - 14,000 บาท	2.47	-	-	0.20
ต่ำกว่า 9,000 บาท	2.76	-	-	-

จากตาราง 12 พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างข้าราชการครูที่มีเงินเดือน 14,000 บาท
ขึ้นไป กับต่ำกว่า 9,000 บาท โดยที่ข้าราชการครูที่มีเงินเดือนต่ำกว่า 9,000 บาท มีความต้องการ
ความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมสูงกว่าข้าราชการครูที่มีเงินเดือน 14,000 บาทขึ้นไป

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า “ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน”

ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปตามตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามสถานภาพการสมรส

ความต้องการ	โสด N = 86		สมรส N = 241		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านเกษตรกรรม	2.33	0.72	2.43	0.87	-1.02
ด้านพาณิชยกรรม	2.35	0.86	2.32	0.91	-0.26
ด้านอุตสาหกรรม	2.73	1.01	2.37	0.94	2.85**
ด้านบริการ	2.33	0.92	2.19	0.98	1.18
รวม	2.45	0.79	2.32	0.83	1.27

จากตาราง 13 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอุตสาหกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ครูที่เป็นโสดมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมด้านอุตสาหกรรมสูงกว่าครูที่สมรสแล้ว นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า “ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน”

ผลการทดสอบสมมติฐานเป็นไปตามตาราง 14 ต่อไปนี้

ตาราง 14 เปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน

ความต้องการ	ในเขตเมือง N = 156		ในเขตชนบท N = 171		t
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านเกษตรกรรม	2.28	0.91	2.51	0.74	-2.43**
ด้านพาณิชยกรรม	2.25	0.97	2.40	0.82	-1.50
ด้านอุตสาหกรรม	2.26	0.99	2.65	0.92	-3.69**
ด้านบริการ	2.09	1.01	2.35	0.91	-2.52**
รวม	2.21	0.89	2.49	0.74	-3.00**

จากตาราง 14 แสดงว่า ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ครูที่มีที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในเขตชนบทมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ สูงกว่าครูที่มีที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในเขตเมือง นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

**ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของ
ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา**

ในส่วนของแบบสอบถามตอบความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้ตอบแบบสอบถามอยู่เพียง 112 ราย ผู้ตอบได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมดังตาราง 15 ต่อไปนี้

**ตาราง 15 ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของ
ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา**

ข้อความ	ความถี่
ด้านเกษตรกรรม	
1. ต้องการได้ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรมแผนใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น	30
2. ต้องการได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับ เช่น ไม้ยี่สิบแปด ชั่วโมง	15
รวม	45
ด้านอุตสาหกรรม	
1. ต้องการไปศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในด้านอุตสาหกรรมเพื่อนำไปใช้ เป็นประโยชน์ในอาชีพเสริม เช่น การผลิตดอกไม้แห้งสำหรับส่งต่างประเทศ	25
2. ต้องการความรู้ในการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทำเสื้อก๊อ การทอผ้าไทย	22
3. ต้องการให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในงานอาชีพเสริมที่ สามารถนำมาใช้ประกอบอาชีพได้	15
รวม	62

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อความ	ความถี่
ด้านพาณิชย์กรรม	
1. ต้องการได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ดและขายของชำ	27
2. ต้องการความรู้เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการและจัดตั้งบริษัทธุรกิจในครัวเรือน	14
รวม	41
ด้านบริการ	
1. ต้องการความรู้เกี่ยวกับการคอมพิวเตอร์ ทั้งในด้านการซ่อมแซมและใช้งาน	29
2. ต้องการความรู้เกี่ยวกับการสอนพิเศษในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ เป็นต้น	17
รวม	46

จากตาราง 15 พบความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้านเกษตรกรรม พบว่า ความต้องการอันดับแรก ได้แก่ข้อที่ว่าต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรมแผนใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น รองลงมาคือ ข้อที่ว่าต้องการได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการขยายพันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับ เช่น ไม้ปียเซียน เฟื่องฟ้า

ด้านอุตสาหกรรม พบว่า ความต้องการอันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ว่าต้องการไปศึกษาดูงานจากสถานประกอบการด้านอุตสาหกรรม เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในอาชีพเสริม เช่น การผลิตดอกไม้แห้งสำหรับส่งต่างประเทศ รองลงมาคือ ข้อที่ว่าต้องการความรู้ในการส่งเสริมการผลิตสินค้าที่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทำเสื้อก๊ก การทอผ้าไทย และข้อที่ว่าต้องการให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในงานอาชีพเสริมที่สามารถนำมาใช้ประกอบอาชีพได้

ด้านพาณิชย์กรรม พบว่า ความต้องการอันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ว่าต้องการได้รับการอบรม
เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ดและขายของชำ รองลงมาคือข้อที่ว่าต้องการ
ความรู้เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการและจัดตั้งบริษัทธุรกิจในครัวเรือน

ด้านบริการ พบว่า ความต้องการอันดับแรก ได้แก่ ข้อที่ว่าต้องการความรู้เกี่ยวกับการ
คอมพิวเตอร์ ทั้งในด้านการซ่อมแซมและการใช้งาน รองลงมาคือข้อที่ว่าต้องการความรู้เกี่ยวกับการ
สอนพิเศษในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ เป็นต้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งในบทนี้ จะสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 4 ด้าน คือ ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับเงินเดือน สถานภาพการสมรส และที่ตั้งของโรงเรียน
3. เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการประกอบอาชีพเสริม และนำมาจัดความรู้เสริมให้กับครูได้

ความสำคัญของการศึกษาวิจัย

1. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความรู้ เพื่อการประกอบอาชีพเสริม ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปจัดหลักสูตร เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริม แก่ข้าราชการครู จังหวัดฉะเชิงเทรา
2. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ข้าราชการครู จังหวัดฉะเชิงเทรา นำความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมมาพัฒนาให้มีรายได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้แก่ข้าราชการครูได้ทางหนึ่งด้วย
3. ทำให้ได้ข้อมูลด้านความคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู จังหวัดฉะเชิงเทราต่อไป

สมมติฐานของการวิจัย

1. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
2. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
3. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมทั้ง 4 ด้านแตกต่างกัน
4. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมทั้ง 4 ด้าน
แตกต่างกัน
5. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมทั้ง 4 ด้าน
แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวนครูทั้งหมด 339 คน โดยแยกเป็นเขตเมือง 152 คน
และเขตชนบท 182 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแบบสอบถามแบ่งออก
เป็น 3 ตอน คือตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม
ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า และ
ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบได้ให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับความต้องการ

ความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู และหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยได้ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อขอความร่วมมือให้ข้าราชการครูในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างที่โรงเรียนที่ครูปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนด้วยตนเอง ทั้ง 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา จำนวนโรงเรียนในเขตเมือง 2 โรงเรียน ครู 53 คน ในเขตชนบท 42 โรงเรียน ครู 64 คน อำเภอบางคล้า ในเขตเมือง 1 โรงเรียน ครู 12 คน เขตชนบท 22 โรงเรียน ครู 26 คน อำเภอบ้านโพธิ์ ในเขตเมือง 3 โรงเรียน ครู 35 คน เขตชนบท 26 โรงเรียน ครู 30 คน อำเภอแปลงยาว ในเขตเมือง 4 โรงเรียน ครู 44 คน เขตชนบท 17 โรงเรียน ครู 17 คน และอำเภอสนามชัยเขต ในเขตเมือง 2 โรงเรียน ครู 13 คน เขตชนบท 35 โรงเรียน ครู 45 คน รวม 154 โรงเรียน แยกเป็นครูในเขตเมือง 157 คน เขตชนบท 182 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 339 คน แล้วนัดหมายมาขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายในเวลา 2 อาทิตย์ ได้แบบสอบถามกลับคืนในรอบแรก จำนวน 300 ฉบับ

1.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลรอบสอง เนื่องจากแบบสอบถามที่เก็บได้ในรอบแรกได้มาไม่ครบจำนวนที่ส่งไป โดยการนัดหมายกับครูที่ไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนในรอบแรกเพื่อขอรับแบบสอบถาม ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 27 ฉบับ รวมเป็นแบบสอบถามที่ส่งกลับคืนทั้งหมด 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.46 ของแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และขออนุญาตจากผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากข้าราชการครู ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 อำเภอ รวม 339 คน แล้วนัดวันมารับกลับคืน ในระหว่างวันที่ 20 ธันวาคม 2540 - 6 มกราคม 2541 รวบรวมมาได้จำนวน 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.46 ของแบบสอบถามทั้งหมด

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทุกฉบับ เพื่อคัดเลือกรายฉบับที่สมบูรณ์ไว้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป ซึ่งแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 327 ฉบับ

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด

2.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการคำนวณค่าความถี่ และค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับเงินเดือน สถานภาพการสมรส ที่ตั้งของโรงเรียน และอาชีพเสริม

2.5 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการคำนวณค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.6 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ที่ตั้งของโรงเรียน ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้การทดสอบค่าที (t-test)

2.7 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าความแตกต่างของค่าคะแนนเฉลี่ยเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามตัวแปร คือระดับเงินเดือน ในการทดสอบสมมติฐานนั้นใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ นิวแมน คูลส์ (Newman Keuls' Method)

2.8 วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยการวิเคราะห์ด้านเนื้อหา (Content Analysis) ของคำตอบแล้วนำเสนอข้อมูลในรูปของความถี่เรียงตามลำดับของคะแนนความถี่

สรุปผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา สรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา รวม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านเกษตรกรรม พบข้าราชการครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเพาะชำไม้ดอก ไม้ประดับ ($\bar{X} = 3.27$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ ($\bar{X} = 3.27$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการการเพาะปลูกผลไม้ เช่น มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ ($\bar{X} = 2.80$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืชหมุนเวียน ($\bar{X} = 2.64$) ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อย ได้แก่ ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเพาะเห็ดประเภทต่าง ($\bar{X} = 2.52$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงสัตว์ที่เป็นอาหาร เช่น เป็ด ไก่ หมู ($\bar{X} = 2.34$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงปลา เช่น ปลาดุก ปลาช่อน ปลานิล ($\bar{X} = 2.33$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกุ้ง เช่น กุ้งกุลาดำ กุ้งก้ามกราม ($\bar{X} = 2.17$) และข้อที่มีความต้องการน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกมันสำปะหลัง และการทำแป้งมัน ($\bar{X} = 1.74$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกบและสัตว์ที่อยู่ในประเภทเดียวกัน ($\bar{X} = 1.72$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกยางพารา และยูคาลิปตัส และไม้อื่นที่คล้ายกัน ($\bar{X} = 1.63$)

1.2 ด้านพาณิชยกรรม พบข้าราชการครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการปานกลาง ได้แก่ ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ด และกิ๊ฟช็อป ($\bar{X} = 2.73$) ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อย ได้แก่ ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายอาหาร ($\bar{X} = 2.60$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายเครื่องดื่มและไอศกรีม ($\bar{X} = 2.52$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายเสื้อผ้า และเครื่องประดับ ($\bar{X} = 2.45$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเปิดร้านขายขนมปัง, เบเกอรี่ ฯลฯ ($\bar{X} = 2.37$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.28$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี-การเงิน ($\bar{X} = 2.27$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับ

การเปิดร้านเสริมสวย และร้านเสริมความงาม ($\bar{X} = 1.94$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนจำหน่ายโทรศัพท์มือถือ ($\bar{X} = 1.82$)

1.3 ด้านอุตสาหกรรม พบข้าราชการครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการปานกลาง ได้แก่ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการถนอมอาหารประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.09$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร เครื่องดื่ม จากพืชและผลไม้ประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.98$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของชำร่วยในงานพิธีต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.83$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำขนมหวาน เช่น ขนมเปียะ ขนมจาก ขนมทองหยอด ($\bar{X} = 2.76$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้ ($\bar{X} = 2.73$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการทำขนมเค้กและขนมปัง ($\bar{X} = 2.65$) ส่วนข้อที่มีความต้องการน้อย ได้แก่ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของเล่น ($\bar{X} = 2.48$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้าโหลซึ่งรับมาจากโรงงานอุตสาหกรรม ($\bar{X} = 2.44$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์เครื่องจักสาน ($\bar{X} = 2.42$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการทำกรอบรูปและรูปภาพ ($\bar{X} = 2.25$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำเฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ในบ้าน ($\bar{X} = 2.03$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิตกระเป๋าสานและรองเท้า ($\bar{X} = 2.03$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการประดิษฐ์เครื่องหยาข ($\bar{X} = 2.03$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการทอผ้า และทำผ้าบาติก ($\bar{X} = 1.86$)

1.4 ด้านบริการ พบข้าราชการครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีความต้องการน้อย ได้แก่ ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการสอนคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 2.58$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการสอนพิเศษแก่นักเรียนวิชาต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.53$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการสอนพิมพ์ดีด ($\bar{X} = 2.51$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการถ่ายรูป ($\bar{X} = 2.49$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับวิธีการซ่อมแซมเฟอร์นิเจอร์ และวัสดุภายในบ้าน ($\bar{X} = 2.34$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอ ($\bar{X} = 2.28$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเดินสายไฟฟ้าภายในบ้าน ($\bar{X} = 2.22$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการรับพิมพ์งานเอกสาร ($\bar{X} = 2.15$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการสอนดนตรีไทย ($\bar{X} = 2.07$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการซ่อมวิทยุ โทรทัศน์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.02$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเขียนงานประพันธ์ต่าง ๆ เช่น การเขียนเรื่องลงในหนังสือพิมพ์ และวารสาร ($\bar{X} = 2.02$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ($\bar{X} = 2.01$) ข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการบริการคนตรี ($\bar{X} = 1.99$) และข้อที่ว่าความรู้เกี่ยวกับการจัดการรถบริการ เช่น รถแท็กซี่, รถมoped ($\bar{X} = 1.96$)

2. การเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อทดสอบสมมติฐานของ

การวิจัย จำแนกตามตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ เงินเดือน สถานภาพการสมรส และที่ตั้งของโรงเรียน ตามสมมติฐานที่วางไว้ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ข้าราชการครูเพศชายมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพ เสริมมากกว่าข้าราชการครูเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเกษตรกรรม และด้านบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ครู เพศหญิงมีความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมด้านเกษตรกรรมสูงกว่าครูเพศชาย และ ครูเพศชายมีความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมด้านบริการสูงกว่าครูเพศหญิง ส่วนด้าน พาณิชยกรรม และด้านอุตสาหกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

2.3 ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ที่มีระดับเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมแตก ต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเกษตรกรรม และด้านพาณิชยกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูที่มีระดับเงินเดือนต่ำกว่า 9,000 บาท มีความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริม ด้านเกษตรกรรม และด้านพาณิชยกรรมสูงกว่าครูที่มีระดับเงินเดือน สูงกว่า 14,000 บาทขึ้นไป ส่วนด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.4 ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่าด้านอุตสาหกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยที่ครูที่เป็นโสดมี ความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมด้านอุตสาหกรรมสูงกว่าครูที่สมรสแล้ว ส่วนด้าน เกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม และด้านบริการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.5 ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด ฉะเชิงเทรา ที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมและ รายด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 โดยที่ครูที่มีที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในเขตชนบทมีความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ สูงกว่าครูที่มีที่ตั้งโรงเรียนอยู่ในเขตเมือง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ส่วนด้านพาณิชยกรรมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. จากข้อคำถามปลายเปิด มีผู้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม เรียงตามลำดับความถี่ ดังนี้ ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ข้อที่ว่าต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรมแผนใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น และข้อที่ว่าต้องการได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้การขยายพันธุ์ไม้ดอก ไม้ประดับ เช่น โป๊ยเซียน เฟื่องฟ้า ด้านอุตสาหกรรม ได้แก่ ข้อที่ว่าต้องการไปศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในด้านอุตสาหกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในอาชีพเสริม เช่น การผลิตดอกไม้แห้งสำหรับส่งต่างประเทศ ข้อที่ว่าต้องการความรู้ในการส่งเสริมการผลิตอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น การทำเสื่อกก การทอผ้า และข้อที่ว่าต้องการให้มีการฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นในงานอาชีพเสริมที่สามารถนำมา ประกอบเป็นอาชีพเสริมได้ ด้านพาณิชยกรรม ได้แก่ ข้อที่ว่าต้องการได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการเปิดร้านขายของเบเกอรี่และขายของชำ ข้อที่ว่าต้องการความรู้เกี่ยวกับการเป็นเจ้าของกิจการและจัดตั้งบริษัทธุรกิจ ในครัวเรือน และด้านบริการ ได้แก่ ข้อที่ว่าต้องการความรู้เกี่ยวกับการคอมพิวเตอร์ และข้อที่ว่าต้องการความรู้เกี่ยวกับการสอนพิเศษ ในสาขาวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์ เป็นต้น

อภิปรายผล

1. ผลจากการศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ มีความต้องการโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.36$) แสดงว่า โดยรวมแล้วความต้องการอาชีพเสริมของข้าราชการครูยังมีความต้องการในอาชีพเสริมในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในจังหวัดฉะเชิงเทราส่วนมากเป็นครูในท้องถิ่นชนบทซึ่งยังอาจมีภาวะความเป็นอยู่ที่ไม่ขัดสน จึงอาจยังไม่จำเป็นต้องดิ้นรนเพื่อหาอาชีพเสริมก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าจะมีความต้องการน้อย แต่ก็ยังมีความต้องการในอาชีพเสริมอยู่ และเมื่อพิจารณาจัดลำดับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครูทั้ง 4 ด้าน พบว่า ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมด้านอุตสาหกรรมเป็นอันดับหนึ่ง

($\bar{X} = 2.47$) ความต้องการความรู้ด้านเกษตรกรรมเป็นอันดับสอง ($\bar{X} = 2.40$) ความต้องการความรู้ด้านพาณิชยกรรมเป็นอันดับสาม ($\bar{X} = 2.33$) และความต้องการความรู้ด้านบริการเป็นอันดับสี่ ($\bar{X} = 2.23$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า จังหวัดจะเชิงเทรากำลังจะเปลี่ยนเป็นเขตอุตสาหกรรม และครูเขาก็อบรมติ จึงพยายามปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

สำหรับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในด้านอุตสาหกรรม พบว่ามีความต้องการในระดับสูงสุดคือความรู้เกี่ยวกับวิธีการถนอมอาหารประเภทต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.09$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในสถานะที่เศรษฐกิจของประเทศอยู่ในยุคของค่าเงินบาทลอยตัว สินค้าอุปโภค บริโภค เกือบทุกชนิดแข่งขันกันขึ้นราคาอย่างไม่มีที่ท่าว่ารัฐบาลจะสามารถควบคุมราคาสินค้าและค่าของเงินบาทไว้ได้ ประชาชนส่วนหนึ่งประสบกับปัญหาการถูกเลิกจ้างแรงงาน ทำให้เกิดปัญหาการเงินฝืดเคือง รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ดังนั้น จึงเป็นไปได้ที่ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดจะเชิงเทรา ส่วนใหญ่ซึ่งมีรายได้จากเงินเดือนประจำน้อยอยู่แล้ว จึงมีความจำเป็นจะต้องหาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว และวิธีการที่สามารถจะใช้แรงงานบุคคลในครอบครัวได้โดยไม่ต้องจ้างแรงงานภายนอก ก็คือการทำอุตสาหกรรมในครัวเรือน อีกทั้งจังหวัดจะเชิงเทรา มีพื้นที่ในการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์มาก ดังนั้น อาชีพเสริมอีกอย่างหนึ่งที่จะสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัวเพิ่มมากขึ้นก็คือ การถนอมอาหารที่ได้จากพืชไร่ พืชสวน และการเพาะปลูก ได้แก่ การทำขิงคอง การทำลูกจากเชื่อม หรือวุ้นน้ำมะพร้าว การทำมะม่วงแช่อิ่ม มะม่วงแผ่น และมะม่วงกวน ก็เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่นิยมทำกันมาก เนื่องจากจังหวัดจะเชิงเทราจะมีผลผลิตของมะม่วงพันธุ์ต่าง ๆ มากมาย การทำกล้วยฉาบหรือกล้วยอบ ก็สามารถทำเงินให้กับผู้ประกอบอาชีพเสริมได้ดี นอกจากนี้ยังมีการถนอมอาหารที่เป็นผลผลิตจากการเลี้ยงสัตว์อีก อาทิ กุ้ง ปลา ไก่ และสุกร โดยการถนอมคุณค่าของอาหารให้บริโภคได้นาน ๆ เช่น ปลาแห้ง ปลาเค็ม กุ้งแห้ง หมูแผ่น และหมูหยอง เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมณเฑียร บุญช่วย (2540 : 83) ที่ได้ทำการศึกษาความต้องการการพัฒนาอาชีพของสตรีในชุมชนเขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบว่า สตรีส่วนใหญ่สนใจอยากเรียนเรื่องการถนอมอาหาร เพราะทำให้อาหารเก็บไว้กินได้นานโดยผ่านกรรมวิธี อีกทั้งยังสามารถนำไปจำหน่ายได้อีกด้วย นอกจากนี้การถนอมอาหารไม่มีขั้นตอนยุ่งยาก ไม่ต้องใช้การฝึกฝนหรือมีฝีมือมากนัก และสามารถทำเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนได้ เพื่อเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวรพล จันทรงาม (2531 : 86) ที่ได้ศึกษาความต้องการอาชีพเสริมของประชากรอพยพตามสภาพแวดล้อมในโครงการเขื่อนเชี่ยวหลาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ราษฎรอพยพ

สนใจอุตสาหกรรมในครัวเรือนในด้านการถนอมอาหาร ซึ่งเห็นว่าช่วยเพิ่มรายได้ในครอบครัวได้ดี คิดเป็นร้อยละ 93.46 จากรายงูรอพยพทั้งหมด

สำหรับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ในด้านเกษตรกรรม พบความต้องการในอันดับสูงสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการเพาะชำไม้ดอก ไม้ประดับ ($\bar{X} = 3.27$) และความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ ($\bar{X} = 3.27$) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันตลาดไม้ดอกไม้ประดับในประเทศไทยมีการเจริญเติบโตสูง มีปริมาณความต้องการสั่งซื้อมาก ทั้งจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนหันมาสนใจสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้น อีกทั้งสื่อต่าง ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ก็ได้หันมาณรงค์ให้ประชาชนร่วมกันปลูกต้นไม้ เพื่อลดมลภาวะ และเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้ใกล้เคียงกับธรรมชาติให้มากที่สุด โดยการจัดสวนปลูกต้นไม้ดอกไม้ประดับภายในบ้าน อาคารสำนักงาน ภัตตาคาร โรงแรมต่าง ๆ บนท้องถนนหรือสวนสาธารณะ นอกจากนี้การปลูกต้นไม้ยังช่วยสร้างบรรยากาศให้สดชื่น รื่นรมย์ คลายเครียดได้ และยังเป็นอาชีพเสริมที่หารายได้อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมออีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรพล จันทรงาม (2531 : 85) ที่ได้ศึกษาความต้องการอาชีพเสริมของประชากรอพยพตามสภาพแวดล้อมในโครงการเขื่อนเชี่ยวหลาน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า รายงูรผู้อพยพมีความสนใจในเรื่องการทำไร่ ทำสวนปลูกผักผลไม้ ผักสวนครัว การขยายพันธุ์พืช และการปลูกไม้ดอกไม้ประดับ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของมณเฑียร บุญช่วย (2540 : 85) ที่ได้ทำการศึกษาความต้องการการพัฒนาอาชีพของสตรีในชุมชน เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบว่า สตรีส่วนใหญ่สนใจอยากเรียนการเพาะชำไม้ดอกไม้ประดับ เพราะสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งสามารถนำไปประกอบอาชีพได้อีก โดยเห็นว่าเป็นอาชีพที่ลงทุนไม่มาก การเรียนไม่ยุ่งยากซับซ้อน ใช้ช่วงเรียนสั้น ๆ อีกทั้งสตรีกลุ่มนี้ก็มีพื้นฐานด้านการเกษตรอยู่บ้างจึงมีความสนใจอยากที่จะเรียน

สำหรับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ในด้านพาณิชย์กรรม พบความต้องการในอันดับสูงสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ด ($\bar{X} = 2.73$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่อาจมีพื้นฐานการศึกษาเดิมทางด้านพาณิชยกรรม หรือบริหารธุรกิจ เช่น บัญชี การตลาด การขาย การจัดการอยู่บ้าง จึงมีความต้องการจะใช้ประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้บริหารกิจการร้านค้าของตนเอง โดยการเปิดขายของชำ หรือสินค้าเบ็ดเตล็ด อันมีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นอาชีพเสริม นอกเหนือจากเงินเดือนประจำ อย่างไรก็ตาม ในการประกอบอาชีพเสริมนั้น ครูก็อาจขาดทักษะในการปฏิบัติจริง ดังนั้น ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมเกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

วิมล จันทร์ประภพ (2532 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของหญิงบริการในเมืองพัทยา พบว่า อาชีพที่หญิงบริการสนใจคือ การมีธุรกิจเป็นของตนเอง เช่น การค้าขาย เพราะเห็นว่าเป็นอาชีพที่อิสระดี

สำหรับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ในด้านบริการ พบความต้องการในอันดับสูงสุดคือ ความรู้เกี่ยวกับการสอนคอมพิวเตอร์ ($\bar{X} = 2.58$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก อีกทั้งวิทยาการต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีมีความเจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง และคอมพิวเตอร์ก็เป็นวิชาที่มีผู้สนใจเรียนกันอย่างมาก ดังที่ อาทิวรรักษ์ ถาวรสุข (คุณภาพสังคม. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ประจำวันศุกร์ที่ 2 มกราคม 2541) ผู้ช่วยผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร ได้กล่าวว่า “ขณะนี้วิชาที่มีผู้นิยมเรียนกันมาก ได้แก่ คอมพิวเตอร์ โดยมีผู้สมัครเรียนล้นหลาม เหตุผลอาจเป็นเพราะผู้ใช้คอมพิวเตอร์เป็น มีโอกาสหางานง่ายกว่าผู้ที่ไม่เป็น” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของแพรวพรรณ บุญฤทธิ์มนตรี (2539 : 107) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพพระยะสันของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง ในกรุงเทพมหานคร พบว่า จากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องการให้มีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดการอบรมด้านคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. การเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อทดสอบสมมติฐานของการวิจัยที่วางไว้ในแต่ละข้อ

2.1 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ที่มีเพศต่างกัน เพื่อทดสอบสมมติฐานที่วางไว้ พบว่า ข้าราชการครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมโดยรวม และรายด้านเกษตรกรรม และด้านบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่า ข้าราชการครูเพศชายมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมมากกว่าข้าราชการครูเพศหญิง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะเนื่องจากสังคมไทยมักจะวางรากฐานให้เพศชายเป็นเพศผู้นำจึงมีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัว ซึ่งจะต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบดูแลครอบครัว จึงจำเป็นต้องยกฐานะทางครอบครัวให้ดีขึ้นคือมีรายได้เพิ่มขึ้น ผลอันนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของประภาศิลปี ผ่องแผ้ว (2534 : 98) ที่พบว่า เพศชายต้องการนำความรู้จากการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพและเป็นแนวทางในการขึ้นครอบครัว อีกประการหนึ่งเพศหญิงมีภาระการทำงานทางครอบครัว ได้แก่ งานบ้าน การปรนนิบัติดูแลคนในครอบครัว เป็นสาเหตุให้ไม่มีเวลว่างนัก จึงทำให้เพศชายต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และนำความรู้ไปใช้ต่อ

การประกอบอาชีพมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงเดช โคตรสิน (2532 : 133) ที่พบว่า นุคลากรศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนมีเพศต่างกันมีปัญหาความต้องการด้านวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ที่มีอายุต่างกัน พบว่า ข้าราชการครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้าราชการครูที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี หรือ 40 ปีขึ้นไป ต่างก็ประสบกับปัญหาเศรษฐกิจ รายได้ไม่เพียงพอค่าใช้จ่าย จึงมีความจำเป็นที่ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน จึงต้องพยายามหาทางเสริมรายได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วแต่โอกาสและประสบการณ์เดิมที่มี ดังที่บำรุง สุขพรรณ (2526 : 111-113) ที่ได้ศึกษาปัญหาสภาพของกลุ่มประชากรนอกโรงเรียนทั้งในเขตเมืองและชนบท จากประชากรที่มีอายุระหว่าง 7-24 ปี และไม่ได้เข้าโรงเรียนทั้ง 4 ภาค พบว่าประชาชนร้อยละ 99.00 ต้องการมีรายได้เพิ่มและมีอาชีพมั่นคง ร้อยละ 98.00 ต้องการอบรมวิชาชีพ และงานวิจัยของอนุรุธ คัมภักวี (2536 : 105) ที่พบว่า ประชาชนที่มีช่วงอายุ 18-34 ปี และ 35-60 ปี มีความต้องการด้านทักษะอาชีพมาก ดังนั้น อายุที่ต่างกันจึงไม่ส่งผลต่อความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา แต่อย่างใด

2.3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ที่มีระดับเงินเดือนต่างกัน พบว่า ข้าราชการครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ข้าราชการครูมีรายได้ส่วนใหญ่จากเงินเดือนเท่านั้น แต่มนุษย์ทุกคนมีความต้องการและความต้องการที่จะมีอยู่ในตัวมนุษย์ตลอดไปไม่สิ้นสุด เมื่อมีความสนใจในความต้องการอย่างหนึ่งแล้ว ก็ยังมีความต้องการต่อไปในลำดับที่สูงขึ้น ดีขึ้น มากขึ้น และสูงขึ้น (เมธี ปิณฑานนท์. 2523 : 169-170) ดังที่ สี เหมาะราษฎร์ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาภาวะการเงินของครู สังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า ครูทุกสังกัดส่วนใหญ่มีหนี้สินและเป็นหนี้สินที่ไม่เป็นการลงทุน คือ กู้ยืมเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในครอบครัว สาเหตุของการเป็นหนี้สินเกิดจากค่าครองชีพสูง รายได้น้อย ไม่มีรายได้พิเศษ ต้องรับผิดชอบเลี้ยงดูอยู่ในอุปการะหลายคน มีหนี้สินผูกพันระมาแต่เดิม ฟุ่มเฟือย ไม่มีแผนการใช้จ่าย จึงทำให้ข้าราชการครูส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อินทร์ ศรีคุณ และคนอื่น (2527 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัย เรื่องสำรวจสภาพหนี้สินของครู อำเภอเมือง

จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูร้อยละ 80.75 มีหนี้สิน และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (2528 : บทคัดย่อ) ที่ทำการวิจัยเรื่องสถานภาพทางเศรษฐกิจของข้าราชการครู พบว่าครูส่วนใหญ่มีหนี้สินระหว่าง 10,000-30,000 บาท และเพิ่มรายได้ให้แก่ข้าราชการครู คือการประกอบอาชีพเสริม จึงทำให้ข้าราชการครูมีความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน พบว่า ข้าราชการครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ถึงแม้ว่าจะมีสถานภาพการสมรสที่ต่างกัน แต่มีดุลยรายได้และรายจ่ายไม่แตกต่างกัน มีภาวะหนี้สินที่ไม่เป็นการลงทุน และหนี้สินที่เป็นการลงทุนไม่แตกต่างกัน ดังนั้นสภาพการสมรสที่ต่างกัน จึงไม่มีผลต่อความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา แต่อย่างใด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสหัส แก้วยัง (2536 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาภาวะการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ข้าราชการครูที่มีสถานภาพการสมรสแตกต่างกัน มีดุลยรายได้รายจ่ายไม่แตกต่างกัน

2.5 ผลการเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู ที่มีที่ตั้งของโรงเรียนต่างกัน พบว่า ข้าราชการครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยพบว่าข้าราชการครูที่มีที่ตั้งโรงเรียนนอกเมืองมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมมากกว่าข้าราชการครูที่มีที่ตั้งโรงเรียนในเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าข้าราชการครูที่มีที่ตั้งของโรงเรียนอยู่ในเมือง จะมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงกว่าข้าราชการครูที่มีที่ตั้งของโรงเรียนอยู่นอกเมือง จึงทำให้ข้าราชการครูที่มีที่ตั้งของโรงเรียนนอกเมืองมีปัญหาทางเศรษฐกิจมากกว่า จึงมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมมากกว่าข้าราชการครูที่มีที่ตั้งอยู่ของโรงเรียนอยู่ในเมือง ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจรายได้จากครอบครัวประชากรในเขตภาคเหนือ พ.ศ. 2529 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2534 : 33) พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวในเขตเทศบาลสูงกว่าครอบครัวนอกเขตเทศบาล

3. ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจากข้อคำถามปลายเปิด มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งสิ้น 112 ราย โดยผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

3.1 ด้านเกษตรกรรม ที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือข้อที่ว่าต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรมแผนใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชนบท ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วก็ต้องออกมาช่วยครอบครัวประกอบอาชีพทางเกษตร โดยการปลูกพืช ผัก สวนครัวทางการเกษตร จึงมีความต้องการได้รับความรู้ด้านเกษตรกรรมใหม่ เช่น การปลูกผักกางมุ้งปลอดสารพิษ หรือการเพาะชำไม้ดอก ไม้ประดับ การปลูกสวนครัวลอยฟ้า เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตต์ เอี่ยมละออ (2534 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาความสนใจและโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนของแรงงานสตรี กรณีศึกษาในเขตอุตสาหกรรม ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า สตรีในชนบทไม่มีโอกาสเรียนต่อในระดับสูงขึ้นเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ก็ต้องช่วยครอบครัวประกอบอาชีพทางการเกษตร ต้องช่วยเพาะปลูกและเก็บเกี่ยวพืชผลตามฤดูกาล และยังคงคล้อยตาม วิมล จันทร์ประภาพ (2532 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนของหญิงบริการในเมืองพัทยา พบว่า อาชีพที่หญิงบริการสนใจคือ การมีธุรกิจเป็นของตนเอง เพราะมีอิสระ เช่นการค้าขาย ตัดเย็บเสื้อผ้า เสริมสวย ประกอบอาหาร ขนม และอาชีพการเกษตร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับมณฑิร บุญช่วย (2540 : 85) ที่ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาอาชีพของสตรีในชุมชนแออัด เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร พบว่า สตรีส่วนใหญ่สนใจอาชีพการเพาะชำไม้ดอก ไม้ประดับ เพราะมีพื้นฐานทางด้านการเกษตรอยู่บ้างแล้ว และสามารถประกอบอาชีพได้เองที่บ้าน และการปลูกสวนครัวใส่กระถาง แวนตามบริเวณชายคา หรือบริเวณบ้านก็จะช่วยลดมลพิษทางอากาศ พร้อมทั้งสามารถนำมาบริโภคในครัวเรือน เป็นการลดค่าใช้จ่าย และยังสามารถนำไปจำหน่ายเป็นการหารายได้เสริมให้ครอบครัวได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

3.2 ด้านอุตสาหกรรม ที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือข้อที่ว่าต้องการไปศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในด้านอุตสาหกรรมเพื่อนำไปใช้ในประโยชน์อาชีพเสริม เช่น การผลิตดอกไม้แห้งสำหรับส่งต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้มีโลกทัศน์ที่กว้างขวางในโลกของงานอาชีพ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากแหล่งผลิตโดยตรง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพเสริม ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ อารยา นครเขตต์ (2533 : 54-56) ที่ได้ศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้น ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พบว่า ควรเพิ่มพูนความรู้ความสามารถให้ผู้เรียน เพื่อการพัฒนาตนเอง ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโลกทัศน์ที่กว้างขวางในโลกของอาชีพ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพอิสระ และยังคงคล้อยตาม แพรพรรณ บุญฤทธิ์มนตรี (2539 : 102) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพระยะสั้นของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง ในกรุงเทพมหานคร ในด้านผู้สอน พบข้อเสนอแนะว่า

ครูผู้สอนวิชาชีพควรได้รับประสบการณ์จริงก่อน ทั้งนี้ภาครัฐบาลและเอกชนจะต้องร่วมมือกันในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ตรงให้มากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ทวีศักดิ์ เขตร์ภูฏี (2539 : 112) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารงานเรือนจำ และทัณฑสถานเกี่ยวกับปัญหาในการบริหารงานการอบรม และฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง พบข้อเสนอแนะที่ว่าควรจัดส่งบุคลากรฝ่ายอบรม และฝึกวิชาชีพผู้ต้องขังเข้ารับการดูงาน และฝึกอบรมในสถานประกอบการของภาคเอกชน เพื่อจะได้เรียนรู้ถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในการผลิตเพิ่มมากขึ้น

3.3 ด้านพาณิชย์กรรม ที่มีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก คือข้อที่ว่าต้องการได้รับการอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ด และขายของชำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าในการดำเนินงานเกี่ยวกับการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ด และขายของชำ ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุปโภค บริโภค ที่มีความจำเป็นต้องใช้เป็นประจำสม่ำเสมอ และสามารถวางขายได้เรื่อย ๆ โดยสินค้านั้นยังคงสภาพดีอยู่ ไม่เสียหายหรือราคาตกไป จึงทำให้ครูอยากดำเนินการธุรกิจนี้ แต่เมื่อครูมีความต้องการจะประกอบอาชีพเสริมโดยการเปิดร้านขายของชำนั้น ก็อาจจะทำให้ครูขาดความคล่องตัว ขาดทักษะ ในการประกอบการเชิงพาณิชย์ ซึ่งก็จะทำให้ประสบกับปัญหาในการประกอบอาชีพได้ จึงทำให้ครูอยากได้ความรู้ทางด้านนี้ ซึ่งเป็นดังที่ พิพรรณ อินทรศัพท์ (2531 : 169) ได้กล่าวถึง ปัญหาในการประกอบอาชีพอิสระประเภทกิจการร้านค้าย่อย ร้านขายของชำว่าเป็นร้านขนาดเล็ก มีทุนรอนจำกัด จึงมีประเภทและชนิดของสินค้าให้เลือกซื้อจำนวนน้อย หรือสินค้าบางชนิดไม่มีจำหน่าย ต่างจากห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ทำให้โอกาสขยายกิจการมีน้อย และยังให้ข้อคิดอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่จะประกอบอาชีพเสริมโดยการเปิดกิจการค้ารายย่อยหรือเปิดร้านขายของชำอีกด้วยว่า ผู้จำหน่ายสินค้าและบริการ ยังขาดหลักการบริหารงานในเชิงพาณิชย์ที่มีประสิทธิภาพ ในบางกรณีมีแนวโน้มไปในทางฉวยโอกาส เอาเปรียบผู้ซื้อและผู้ให้บริการ กลายเป็นข้อจำกัดที่จะรักษาลูกค้าประจำ โดยเฉพาะบางครั้งขาดความซื่อสัตย์ต่อลูกค้าในด้านราคาและคุณภาพ ลูกค้าจะไร้ซึ่งความไว้วางใจในสินค้าและบริการ ประกอบกับหากมีอัตราดอกเบี้ย คับแคบแล้ว ก็อาจจะทำให้สูญเสียลูกค้าไปเลย จะเห็นได้ว่า การประกอบอาชีพเสริมโดยการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ด หรือร้านขายของชำนี้จำเป็นจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เข้ามาประกอบกัน ผู้ประกอบการจะต้องมีคุณสมบัติในการจะประกอบอาชีพเสริมนี้ จึงจะประสบผลสำเร็จ ดังที่ พระยาวุฒินันท์ ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระว่า ต้องเป็นคนขยัน และทำงานจริงจัง (กรมวิชาการ. 2532 : 64) ซึ่งความเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับ มนตรี พงษ์พานิช ที่ได้กล่าวในอาชีวตัวอย่าง 2532 (กรมอาชีวศึกษา. 2532 : 22-23) ว่าการประกอบอาชีพอิสระถือว่าเป็นเส้นทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ เพราะมีโอกาสสร้างงานได้มาก ผู้ประกอบการต้องมีความขยันขันแข็ง เอาใจใส่ต่องาน รู้จัก

เสียสละ ซื่อสัตย์ในวิชาชีพ มีมนุษยสัมพันธ์ต่อลูกค้า และถือว่าลูกค้าเป็นหัวใจสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระ และ บรรจง ชูสกุลชาติ กล่าวสรุปการวิเคราะห์อาชีพตัวอย่าง แต่ละคนว่า ประกอบด้วยคุณสมบัติดังนี้ (กรมอาชีวศึกษา. 2534 : 3-4) ความศรัทธาในอาชีพของตน อดทนและทนอดในการประกอบอาชีพ มีความรู้ในวิชาชีพ มีความตั้งใจแน่วแน่ในการประกอบอาชีพ รู้จักใช้เหตุผล ดำเนินชีวิต อย่างสุจริต และอิสระ มีความขยันหมั่นเพียร ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก รู้จักการประหยัด ดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่าย และไม่ปล่อยปละละเลยต่อปัญหา

3.4 ด้านบริการ ที่มีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก คือข้อที่ว่าการความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ทั้งในด้านการซ่อมแซมและการใช้งาน เพื่อการประกอบอาชีพเสริม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันนี้เป็นยุคของข่าวสารข้อมูล คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีบทบาทที่สำคัญเป็นอันมากในชีวิตประจำวัน เนื่องจากวิวัฒนาการต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง ดังนั้น จึงเป็นความจำเป็นที่ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จะมีความต้องการเรียนรู้การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของตน นอกจากนี้ ยังสามารถหารายได้พิเศษได้อีก เช่น การรับพิมพ์นามบัตร รับพิมพ์รายงาน วิทยานิพนธ์ ต่าง ๆ จึงทำให้อยากมีอาชีพเสริมด้านนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ แพรพรรณ บุญฤทธิมนตรี (2539 : 105) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานการสอนวิชาชีพ ระยะสั้น ของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง ในกรุงเทพมหานคร พบข้อเสนอแนะว่า ที่ว่า ควรจัดอบรมบุคลากรของสถานศึกษาให้มีความรู้ด้านคอมพิวเตอร์ทุกคนอย่างเพียงพอ และต่อเนื่อง สามารถนำไปใช้งานได้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ คณิตา แสงพงษ์वाल (2526 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์ ของนักเทคโนโลยีการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย ในประเทศไทย พบว่า นักเทคโนโลยีทางการศึกษาเห็นความจำเป็นในการฝึกอบรมเรื่องการใช้ เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ การป้องกัน การรักษา ภาษาที่ใช้ของคอมพิวเตอร์ และการนำไมโครคอมพิวเตอร์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. จากที่พบว่าครูในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จึงควรวางแผนนโยบายโครงการให้ความรู้แก่ครูในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในด้านอาชีพด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้ตระหนักถึงการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนอื่นได้ด้วย

2. จากผลการวิจัย พบว่า ในด้านอุตสาหกรรม ครูมีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม คือความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหารประเภทต่าง ๆ จึงมีข้อเสนอแนะว่า ข้าราชการครูควรได้รับการอบรมความรู้เกี่ยวกับการถนอมอาหาร ซึ่งมีหน่วยงานจากสังกัดกรมอาชีวศึกษา ที่จัดการศึกษาให้ความรู้ คือการเรียนหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น

3. จากที่พบความคิดเห็นเพิ่มเติม ที่ว่าครูต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเกษตรแผนใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น และต้องการไปศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในด้านอุตสาหกรรม เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในอาชีพเสริม เช่น การผลิตดอกไม้แห้งสำหรับส่งต่างประเทศ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรได้จัดการอบรมแนะนำความรู้ วิทยาการ การไปศึกษาดูงานในสถานประกอบการ ซึ่งมีความจำเป็นสูง ทำให้ได้ข้อมูลที่มีความทันสมัย และได้ความรู้และวิธีการใหม่ ๆ ให้กับข้าราชการครูเพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพเสริม

4. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ควรนำเอาผลของการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นประโยชน์ต่อข้าราชการครู เพื่อให้สามารถ เพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับทักษะอาชีพเสริมได้ ซึ่งเป็นการช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถประกอบอาชีพเสริมและมีรายได้ประจำ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจให้แก่ข้าราชการครูได้อีกทางหนึ่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดอื่น ๆ นอกจังหวัดฉะเชิงเทรา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลมาเปรียบเทียบกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาตัวแปรที่มีส่วนสัมพันธ์กับความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู รายได้ ที่ตั้งของโรงเรียน เป็นต้น โดยศึกษาเน้นเฉพาะแต่ละตัวแปร เพื่อที่ว่าตัวแปรเหล่านี้ส่งผลต่อความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของครูในระดับใดบ้าง

3. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเสริมของครู เช่น การใช้เวลาว่างของครู เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อนำข้อมูลมาประกอบกับผลการวิจัยในครั้งนี้
4. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเชิงทดลองเพื่อหารูปแบบ การถ่ายทอดอบรมในด้านอาชีพแก่ครูที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้จริงต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. ชีวิตต้องสู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค้ำชูสภา, 2532.
- กรมอาชีวศึกษา. อาชีวศึกษาดัวอย่าง 2532. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรเนศวร, 2532.
- _____. อาชีวศึกษาดัวอย่าง 2534. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.
- การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา, สำนักงาน. ข้าราชการสำรวจภาวะการเป็นหนี้ของการครู
สังกัดจังหวัดนครราชสีมา 2528. นครราชสีมา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
- นครราชสีมา, 2528.
- การประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี, สำนักงาน. สถานภาพทางเศรษฐกิจของข้าราชการครูประถม
ศึกษา. อุดรธานี : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี, 2528. อัดสำเนา.
- ไกรฤทธิ บุญเกียรติ. "ท่ามา : หากิน" สำนักพิมพ์สามเกลอ, 2531.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. มาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครู. กรุงเทพฯ :
สำนักงาน ก.ค. กระทรวงศึกษาธิการ, 2537.
- คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, สำนักงาน. "สวัสดิการทางรอดของราชการ," ข้าราชการ.
32 : 7 - 8 ; มีนาคม 2530.
- จรรยา มีวาสนา. สถานภาพของครูจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปีการศึกษา 2529. เพชรบุรี : ภาควิชา
ทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรี, 2530. อัดสำเนา.
- ทรงเดช โคตรสิน. การศึกษาปัญหาและความต้องการในการปฏิบัติงานของบุคลากรศูนย์การศึกษา
นอกโรงเรียนจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532. อัดสำเนา.
- ทวีศักดิ์ เขตร์ภู. ความคิดเห็นของผู้บริหารงานเรือนจำและทัณฑสถาน เกี่ยวกับปัญหาในการ
บริหารงานการอบรมและฝึกวิชาชีพผู้ต้องขัง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา
- เทียนคำ ฉายแสง. "ประวัติศาสตร์ร่วมยุคสมัยของการต่อสู้ของครูไทย," มิตรครู. 28 ;
พฤษภาคม 2527.
- นิพนธ์ ศศิธร. "หลักการบริหารการศึกษา," ใน เอกสารการสอนชุดหลักและระบบบริหารการ
ศึกษา หน่วยที่ 6 - 10. หน้า 50 - 51. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2523.
- บรรจง ชูสกุลชาติ. บทความทางวิชาการ พ.ศ. 2530-2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
สงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2533.

- บำรุง สุขพรรณ. รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับประชากรนอกโรงเรียนทั้งในเขตเมืองชนบท. กรุงเทพฯ : ศึกษาการพิมพ์, 2526.
- ประภาศิลปี ผ่องแผ้ว. ปัญหาและความต้องการรับบริการห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดปราจีนบุรี. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อุดมศึกษา.
- พนัส หันนาคินทร์. การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2530.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บริษัทฟิงเกอร์ปรีน แอนด์ มิเดีย จำกัด, 2535.
- พิพรรธน์ อินทรศัพท์. “การดำเนินงานและการส่งเสริมการทำงานนอกระบบในเมือง,” รายงานการสัมมนาระดับชาติการส่งเสริมการทำงานนอกระบบในเมือง. 2531.
- แพรวพรรณ บุญฤทธิมนต์. การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานสอนวิชาชีพระยะสั้นของอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่าง ในกรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อุดมศึกษา.
- โยธิน ใจชื่น. ปัญหาและความต้องการด้านการศึกษานอกระบบของประชาชนในเขตทุ่งกุลาร้องไห้. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527. อุดมศึกษา.
- มณฑิร บุญช่วย. ความต้องการการพัฒนาอาชีพของสตรีในชุมชน เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2540. อุดมศึกษา.
- เมธี ปิณฑานนท์. การบริหารงานบุคคลในวงการศึกษา. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์, 2523.
- เรืองกิตติ์ เหลืองสกุลทอง. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพของชุมชนกับความต้องการในการรับบริการทางวิชาการ : กรณีศึกษาของชุมชนในเขตจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2525. อุดมศึกษา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิศดอเรียเพาเวอร์พอยท์, 2528.
- วรพล จันทร์งาม. ความต้องการอาชีพเสริมของประชากรอพยพตามสภาพแวดล้อมในโครงการเขื่อนเขื่อนหลวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2531. อุดมศึกษา.

วิสูตร รอดเชื้อ. สถานภาพครูจังหวัดราชบุรี. ราชบุรี : วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง, 2531.

อัครา. อดิศานา.

ศึกษานิเทศก์จังหวัดฉะเชิงเทรา, สำนักงาน. การศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม จังหวัด

ฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดฉะเชิงเทรา, 2539. อัครา. อดิศานา.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน. สมุดสถิติรายปีประเทศไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์

การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2534.

สมุทร นุชนาด. สถานภาพครูจังหวัดลพบุรี. ลพบุรี : สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดลพบุรี, 2529.

อัครา. อดิศานา.

ส.สินธร. การหมุนเงินและอาชีพเสริม. วิทยากรศึกษานิเทศน์, ปีที่ 93 ฉบับที่ 7 สิงหาคม

2538.

สหัส แก้วยัง. การศึกษาภาวะการเงินของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด

กำแพงเพชร. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2536. อัครา. อดิศานา.

สี เหมาะะราชย์. การศึกษาภาวะการเงินของครูสังกัดกรมสามัญศึกษา เทศบาล และสำนักงานคณะ

กรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดมหาสารคาม. ปริญญาโท กศ.ม.

พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2530. อัครา. อดิศานา.

สุขวิช รังสิตพล. "หนี้สินครู," สยามโพสต์. 11 กรกฎาคม 2539.

สุจิตต์ เอี่ยมละออ. ความสนใจและโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน ของ

แรงงานสตรี : กรณีศึกษาในเขตนิคมอุตสาหกรรมลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.

ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2534. อัครา. อดิศานา.

สุริดา แสนสุข. บทบาทของหน่วยงานรัฐบาลไทยในการให้การศึกษาแก่สตรีไทยเพื่อพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.

อัครา. อดิศานา.

สุนันทา บุญสิทธิ์. แนวทางส่งเสริมอาชีพเพื่อช่วยเหลือคนงานหญิงในโรงงานอุตสาหกรรม

จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2532.

อัครา. อดิศานา.

สุรพล อรุณรัตน์. สถานภาพครูจังหวัดอุทัยธานี. อุทัยธานี : ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

อุทัยธานี, 2530. อัครา. อดิศานา.

- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : อักษรการพิมพ์, 2534.
- อาทิตย์ อุไรรัตน์. ปุมเมืองฉะเชิงเทรา. โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก กรุงเทพฯ, 2539.
- อนรุทธ คัมภีทวี. การศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนของประชาชนในชุมชนแออัด เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- อารยา นครเขตต์. การศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาวิชาชีพระยะสั้นของกรมการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- อินทร์ ศรีคุณ และคนอื่น ๆ. "รายงานการวิจัยสำรวจสภาพหนี้สินของครัวเรือนเมือง จังหวัด นครราชสีมา," การวิจัยทางการศึกษา. 2 : 103 - 112 ; เมษายน - มิถุนายน 2527.
- Choangulia, Satsaya. The role of Rural Women in Contributing to Family Income Programmes as Organized by the Girl Guides Association of Thailand. Bangkok : Friedrich Ebert Stiftung, June, 1977.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed. New York : Harper & Row, 1970.
- Gugler, J. "Over Urbanization Reconsidered," Economic Development and Cultural Change. 30 : 90 ; 1982.
- Harris, Erantley Janes. "Project Role of the Georgia Cooperative Extension Service in Urban Areas," Dissertation Abstracts International. 31 : 2633-A, December, 1970.
- Holland, J.L. The Psychology of Vocational Choice. New York : Blaisell Publishing Company, 1966.
- Hoppock, R. Occupational Information. New York : McGraw-Hill Book Company, Inc. 1967.
- Phungthong, A. Post Implementation Impact Analysis of Srinagarind Dam-Reservoir Project Bangkok : MS. Thesis, Asian Institute of Technology, 1982.
- Roe.A The Psychology of Occupational. New York : John Willy and Sons Inc. 1966.

- Sirichoti, R. A Study on the Environmental Impact of the Construction of the Srinagarind Dam Project (Resettlement Aspect). Quezon City : M.S. Thesis, University of the Philippines, 1979.
- Super, D.E. Interest and Vocational Development. Chicago : Science Research Associates Inc. 1975.
- Suwan, M. Resettlement of Population Following the Dam Construction the Case of Srinagarind Dam, Thailand. Pennsylvania : Ph.D. Dissertation, Pennsylvania State University, 1981.
- Williamson, E.G. Vocational Counseling. New York : McGraw Hill Book Company, Inc. 1965.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

แบบสอบถาม

การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปวิเคราะห์เป็นภาพรวม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมมาพัฒนาให้มีรายได้ ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อท่านแต่อย่างใด ผู้วิจัยจะถือเป็นการลับที่สุด

แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสำรวจข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของข้าราชการครู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา รวม 4 ด้าน คือ ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อส่งเสริมอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ

คำชี้แจง โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() ต่ำกว่า 40 ปี

() 40 ปีขึ้นไป

3. เงินเดือนในปัจจุบัน

- () ต่ำกว่า 9,000 บาท
- () 9,000 - 14,000 บาท
- () สูงกว่า 14,000 บาทขึ้นไป

4. สถานภาพการสมรส

- () โสด
- () สมรส

5. ที่ตั้งของโรงเรียนของท่านในปัจจุบัน

- () ในเขตเมือง
- () ในเขตชนบท

6. อาชีพเสริมในปัจจุบัน

- () มี (โปรดระบุ).....
- () ไม่มี

7. หากไม่มีอาชีพเสริมในปัจจุบันท่านต้องการประกอบอาชีพเสริมอะไรบ้าง

โปรดเขียนลงในช่องว่างด้านล่างนี้ เรียงลำดับตั้งแต่ต้องการทำมากที่สุดจนถึง
ต้องการทำน้อยที่สุด

อันดับหนึ่ง.....

อันดับสอง.....

อันดับสาม.....

อันดับสี่.....

อันดับห้า.....

อื่น ๆ

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา

คำชี้แจง เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของ

ข้าราชการครู ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม
และด้านบริการ

โปรดพิจารณาข้อความแต่ละข้อแล้วทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการ
ความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของท่านมากที่สุด

ข้อความ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านเกษตรกรรม					
1. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการการเพาะปลูก ผลไม้ เช่น มะม่วง มะพร้าว ส้มโอ					
2. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกมัน - สำปะหลัง และการทำแป้งมัน					
3. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกยางพารา และยูคาลิปตัส และไม้อื่นที่คล้ายกัน					
4. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกพืช หมุนเวียน					
5. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกิ้ง เช่น กิ้งกูด้า กิ้งก่ามกราม					
6. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงปลา เช่น ปลาดุก ปลาช่อน ปลานิล					
7. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงสัตว์ที่ เป็นอาหาร เช่น เป็ด ไก่ หมู					
8. ความรู้เกี่ยวกับการเพาะชำไม้ดอก ไม้ประดับ					

ข้อความ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูกผักปลอดสารพิษ					
10. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงกบและสัตว์ที่อยู่ในประเภทเดียวกัน					
11. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเพาะเห็ด - ประเภทต่าง ๆ					
ด้านพาณิชยกรรม					
12 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายอาหาร					
13 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายเสื้อผ้า และเครื่องประดับ					
14 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ด และกิ๊ฟชอป					
15 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเป็นตัวแทนจำหน่ายสินค้าประเภทต่าง ๆ					
16 ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านเสริมสวย และร้านเสริมความงาม					
17 ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชี - การเงิน					
18 ความรู้เกี่ยวกับการเป็นตัวแทนจำหน่ายโทรศัพท์มือถือ					
19. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเปิดร้านขายเครื่องคั้มและไอศกรีม					
20. ความรู้เกี่ยวกับการเปิดร้านขายขนมปัง, เบเกอรี่ ฯลฯ					

ข้อความ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านอุตสาหกรรม					
21. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำ เฟอร์นิเจอร์ในที่ใช้ในบ้าน					
22. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิตกระเป๋ และรองเท้า					
23. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำขนม - หวาน เช่น ขนมทองหยอด ขนมจาก					
24. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการถนอม อาหารประเภทต่าง ๆ					
25. ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปอาหาร เครื่องดื่มนอกจากพืชและผลไม้ประเภท ต่าง ๆ					
26. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทำขนมเค้ก และขนมปัง					
27. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประดิษฐ์ เครื่องจักสาน					
28. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประดิษฐ์ ของเล่น					
29. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการทอผ้า และทำผ้าบาติก					
30. ความรู้เกี่ยวกับการทำกรอบรูป และรูปภาพ					
31. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการประดิษฐ์ เครื่องหวาย					
32. ความรู้เกี่ยวกับการจัดดอกไม้					
33. ความรู้เกี่ยวกับการตัดเย็บเสื้อผ้า โหลซึ่งรับมาจากโรงงานอุตสาหกรรม					

ข้อความ	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
34. ความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ของ ชาวบ้านในงานพิธีต่าง ๆ					
ด้านบริการ					
35. ความรู้เกี่ยวกับการสอนพิมพ์ดีด					
36. ความรู้เกี่ยวกับการสอน คอมพิวเตอร์					
37. ความรู้เกี่ยวกับการเดินสายไฟฟ้า ภายในบ้าน					
38. ความรู้เกี่ยวกับวิธีการซ่อมแซม เฟอร์นิเจอร์ และวัสดุภายในบ้าน					
39. ความรู้เกี่ยวกับการถ่ายรูป					
40. ความรู้เกี่ยวกับการถ่ายวิดีโอ					
41. ความรู้เกี่ยวกับการซ่อมวิทยุ- โทรทัศน์ และอุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ					
42. ความรู้เกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ					
43. ความรู้เกี่ยวกับการเขียนงาน ประพันธ์ต่าง ๆ เช่น การเขียนเรื่อง ลงในหนังสือพิมพ์ และวารสาร					
44. ความรู้เกี่ยวกับการรับพิมพ์งาน เอกสาร					
45. ความรู้เกี่ยวกับงานบริการดนตรี					
46. ความรู้เกี่ยวกับการจัดการรถ - บริการ เช่น รถทัศนอาจร, รถถมดิน					
47. ความรู้เกี่ยวกับการสอนพิเศษ แก่นักเรียน วิชาต่าง ๆ					
48. ความรู้เกี่ยวกับการสอนดนตรีไทย					

ตอนที่ 3 ท่านมีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของครู
อย่างไร? โปรดเขียนรายละเอียดในช่องว่างข้างล่างนี้

1. ความรู้ด้านเกษตรกรรม

.....

.....

.....

.....

2. ความรู้ด้านพาณิชยกรรม

.....

.....

.....

.....

3. ความรู้ด้านอุตสาหกรรม

.....

.....

.....

.....

4. ความรู้ด้านบริการ

.....

.....

.....

.....

5. ความรู้ด้านอื่น ๆ

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ที่ จช 05032/พิเศษ

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
อำเภอบ้านโพธิ์ จว. ฉะเชิงเทรา

20 ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

ด้วยดิฉันนางสาวดวงรัตน์ เชื้อวะชะอุ่มงาม ตำแหน่งนักวิชาการศึกษา 4 ปฏิบัติงานอยู่ที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอบ้านโพธิ์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จะทำ วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ” โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู จึงขอความร่วมมือจากท่าน เพื่อตอบแบบสอบถามความต้องการความรู้เพื่อการประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู จังหวัดฉะเชิงเทรา ตลอดทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการความรู้เพื่อเพิ่มพูนอาชีพเสริมของครู

ดิฉัน ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ในการนำความรู้เกี่ยวกับอาชีพเสริมมาพัฒนาให้มีรายได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจให้แก่ข้าราชการครูได้ อีกทางหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อขอความกรุณาจากท่านอาจารย์ทุกท่าน ให้ความร่วมมือกรอกแบบสอบถามดังกล่าวที่แนบมาพร้อมนี้ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวดวงรัตน์ เชื้อวะชะอุ่มงาม)

นักวิชาการศึกษา 4

สำนักงานศึกษาธิการอำเภอบ้านโพธิ์

โทร. 032-587242

ภาคผนวก ค

รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา

รายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

อำเภอเมืองยะเชิงเทรา

ในเขตเมือง มี 2 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนอนุบาลวัดปิตุลาธิราชรังสฤษฎิ์
2. โรงเรียนวัดเทพนิมิต

ในเขตชนบท มี 42 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนวัดประตู่หน้าท่าไข่
2. โรงเรียนวัดนิโครธาราม
3. โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม
4. โรงเรียนวัดเที่ยงพิมลมุข
5. โรงเรียนวัดสายชล
6. โรงเรียนวัดไชยพุทธาราม
7. โรงเรียนวัดสัมปทาน
8. โรงเรียนบ้านบางแก้ว
9. โรงเรียนวัดเกาะจันทาราม
10. โรงเรียนวัดสมานรัตนาราม
11. โรงเรียนวัดจุกณเอน
12. โรงเรียนวัดคอนทอง
13. โรงเรียนบ้านนวนท่าแครง
14. โรงเรียนวัดทด
15. โรงเรียนบ้านบางไผ่
16. โรงเรียนวัดบางพระเนตรโรจน์อุปถัมภ์
17. โรงเรียนวัดไชยภูมิธาราม
18. โรงเรียนวัดพรหมสุวรรณ
19. โรงเรียนวัดโพธาราม

20. โรงเรียนวัดบางปรุง
21. โรงเรียนวัดบ้านนา
22. โรงเรียนวัดนาคู
23. โรงเรียนวัดเกาะ
24. โรงเรียนวัดแพรนกกเอี้ยง
25. โรงเรียนบ้านแขวงกลั่น
26. โรงเรียนวัดชนะสงคราม
27. โรงเรียนวัดนครเนื่องเขต
28. โรงเรียนบ้านวังตะเคียน
29. โรงเรียนวัดหนามแดง
30. โรงเรียนบ้านหนองเจ้า
31. โรงเรียนวัดบางปลานัก
32. โรงเรียนวัดคู่เกษมสโมสร
33. โรงเรียนวัดจรเข้น้อย
34. โรงเรียนวัดเป็ริงไพนุรักษ์ธัญญาหาร
35. โรงเรียนสุเหร่าลาดน้ำขาว
36. โรงเรียนสุเหร่าสมอเซ
37. โรงเรียนสุเหร่าคลองใหญ่
38. โรงเรียนบ้านเกาะดอน
39. โรงเรียนตลาดเป็ริง
40. โรงเรียนสุเหร่าหลวงแพ่ง
41. โรงเรียนวัดไชยธาราม
42. โรงเรียนแพ่งพิทยาภูมิ

อำเภอบางคล้า

ในเขตเมือง มี 1 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนวัดปากน้ำ

ในเขตชนบท มี 22 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนบ้านหนองชุมพร
2. โรงเรียนวัดกกสับ
3. โรงเรียนวัดหัวไทร
4. โรงเรียนวัดคูมอญ
5. โรงเรียนสุตะโชติประชาสรรค์
6. โรงเรียนวัดสนามช้าง
7. โรงเรียนวัดหัวสวน
8. โรงเรียนวัดเสม็ดใต้
9. โรงเรียนวัดศรีสุदारาม
10. โรงเรียนบ้านหนองโสน
11. โรงเรียนวัดเสม็ดเหนือ
12. โรงเรียนวัดบางกระพ้อ
13. โรงเรียนวัดสาวชะโงก
14. โรงเรียนวัดใหม่บางคล้า
15. โรงเรียนบ้านปลายคลอง
16. โรงเรียนบางกระเจ็ด
17. โรงเรียนวัดสามแยก
18. โรงเรียนวัดบางกระดาน
19. โรงเรียนบ้านบางชีล้อม
20. โรงเรียนวัดลาดบัวขาว
21. โรงเรียนวัดทางข้ามน้อย
22. โรงเรียนท่าระหัดราษฎร์ศุภฤกษ์

อำเภอบ้านโพธิ์

ในเขตเมือง มี 3 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนวัดสนามจันทร์
2. โรงเรียนวัดเทพราช
3. โรงเรียนวัดคลองสวน

ในเขตชนบท มี 26 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนวัดอินทาราม
2. โรงเรียนวัดประศาสน์โสภณ
3. โรงเรียนวัดคอนสีนันท
4. โรงเรียนวัดสามกอ
5. โรงเรียนหนองหน้าบ้าน
6. โรงเรียนวัดคอนทราย
7. โรงเรียนวัดกระทุ่ม
8. โรงเรียนจันทร์ประชาสฤณี
9. โรงเรียนวัดพิพิธประสาตสุนทร
10. โรงเรียนวัดผาฉิตาราม
11. โรงเรียนวัดแสนภูคาย
12. โรงเรียนวัดอรัญญิการาม
13. โรงเรียนวัดศรีมงคล
14. โรงเรียนวัดหนองกระสังสามัคคี
15. โรงเรียนวัดพนมพนาวาส
16. โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม
17. โรงเรียนวัดลาดบัว
18. โรงเรียนวัดประชำรุ่งกิจ
19. โรงเรียนตลาดหนองตีนนก
20. โรงเรียนวัดคลองบ้านโพธิ์

21. โรงเรียนวัดคลองคันหมัน
22. โรงเรียนบ้านท่าไฟไหม้
23. โรงเรียนวัดกลางราษฎร์บำรุง
24. โรงเรียนสุเหร่าเกาะไร่
25. โรงเรียนสุเหร่าจรเข้น้อย
26. โรงเรียนวัดใหม่ประเวศ

อำเภอแปลงยาว

ในเขตเมือง มี 4 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนทุ่งสะเดาประชาสรรค์
2. โรงเรียนตลาดบางบ่อ
3. โรงเรียนวัดหัวสำโรง
4. โรงเรียนวัดอ่างช้างไล่

ในเขตชนบท มี 17 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนไม้แก้วประชานุเคราะห์
2. โรงเรียนไทรทองอุปถัมภ์
3. โรงเรียนวัดโกรกแก้ววงพระจันทร์
4. โรงเรียนบ้านหนองน้ำขาวเจริญราช
5. โรงเรียนบ้านทะเลสะท้อน
6. โรงเรียนบ้านหนองปลาไหลราษฎร์บำรุง
7. โรงเรียนวัดหนองไม้แก่น
8. โรงเรียนวัดวังกะจะ
9. โรงเรียนวัดวังเย็น
10. โรงเรียนหนองปรือประชาสรรค์
11. โรงเรียนวัดแปลงยาว
12. โรงเรียนบ้านคลองสอง
13. โรงเรียนบ้านหนองสถิต

14. โรงเรียนวัดสุวรรณคัมภีร์
15. โรงเรียนวัดด่านเงิน
16. โรงเรียนบ้านเนินไร่
17. โรงเรียนวัดไผ่แก้ว

อำเภอสนามชัยเขต

ในเขตเมือง มี 2 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนวัดบางมะเฟือง
2. โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 41

ในเขตชนบท มี 35 โรงเรียน คือ

1. โรงเรียนวัดคอนทำนนา
2. โรงเรียนบางพะเนียง
3. โรงเรียนบึงอ่างทอง
4. โรงเรียนบ้านท่าม่วง
5. โรงเรียนบ้านหนองยาง
6. โรงเรียนบ้านยางแดง
7. โรงเรียนบ้านสระไม้แดง
8. โรงเรียนบ้านห้วยหิน
9. โรงเรียนบ้านลาดกระทิง
10. โรงเรียนบ้านห้วยน้ำใส
11. โรงเรียนบ้านท่าซุง
12. โรงเรียนบ้านห้วยน้ำทรัพย์
13. โรงเรียนบ้าน ก.ม. 7
14. โรงเรียนบ้านแปลงไฟ - บุณคลัง
15. โรงเรียนสวนป่าอุบลรัตน์
16. โรงเรียนวัดชำป่างาม

17. โรงเรียนบ้านนาโพธิ์
18. โรงเรียนบ้านท่ากระดาน
19. โรงเรียนบ้านกระบกเตี้ย
20. โรงเรียนบ้านท่าเลียบ
21. โรงเรียนบ้านนา
22. โรงเรียนบ้านโป่งเจริญ
23. โรงเรียนบ้านหินแร่
24. โรงเรียนบ้านสูงเจริญ
25. โรงเรียนบ้านโป่งเกตุ
26. โรงเรียนบ้านวังคู
27. โรงเรียนบ้านอ่างตะแบก
28. โรงเรียนบ้านโป่งตาสา
29. โรงเรียนบ้านโคกตะเคียนงาม
30. โรงเรียนบ้านมาบนาดี
31. โรงเรียนบ้านท่าทองคำ
32. โรงเรียนบ้านคลองอุดม
33. โรงเรียนบ้านคลองยายสร้อย
34. โรงเรียนบ้านท่าทุ่งส่อหงษา
35. โรงเรียนบ้านหนองใหญ่

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวดวงรัตน์ เจียวชะอุ่มงาม
 สถานที่เกิด อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
 สถานที่อยู่ปัจจุบัน 52/1 หมู่ 1 ตำบลเปิ้ง อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ
 ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน นักวิชาการศึกษา 4
 สถานที่ทำงาน สำนักงานศึกษาธิการอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525 มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเปิ้งวิสุทธิธาธิบดี
 พ.ศ. 2526-2531 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)
 สาขาวิชาการตลาด วิทยาลัยพาณิชยการบางนา
 พ.ศ. 2532 ศิลปศาสตรบัณฑิต เอกการจัดการทั่วไป
 วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา
 พ.ศ. 2541 การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา

บทคัดย่อ
ของ
ดวงรัตน์ เจียวชะอุ่มงาม

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
พฤษภาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 4 ด้าน คือด้านเกษตรกรรม ด้านพาณิชยกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริมของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับเงินเดือน สถานภาพการสมรส และที่ตั้งของโรงเรียน ตลอดจนเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการความรู้ เพื่อเพิ่มพูนความสามารถในการประกอบอาชีพเสริม

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา รวมทั้งสิ้น 339 คน โดยแยกเป็นเขตเมือง 152 คน และเขตชนบท 182 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบน มาตรฐาน t-test F-test และการทดสอบบรายคูของนิวแมน คูลส์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมและรายด้าน เกษตรกรรม และด้านบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีอายุต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีระดับเงินเดือนต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านเกษตรกรรม และด้านพาณิชยกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านอุตสาหกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา ที่มีที่ตั้งของโรงเรียนแตกต่างกัน มีความต้องการความรู้เพื่อประกอบอาชีพเสริม โดย
รวมและรายด้านเกษตรกรรม ด้านอุตสาหกรรม และด้านบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

6. ข้าราชการครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัด
ฉะเชิงเทรา มีความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความต้องการความรู้ประกอบอาชีพเสริม ด้านเกษตรกรรม
ต้องการได้รับความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรรมแผนใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตให้มากขึ้น ด้านอุตสาหกรรม
ต้องการไปศึกษาดูงานจากสถานประกอบการในด้านอุตสาหกรรมเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ใน
อาชีพเสริม เช่น การผลิตดอกไม้แห้งสำหรับการส่งต่างประเทศ ด้านพาณิชยกรรม ต้องการได้รับ
การอบรมเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ด และขายของชำ ด้านบริการ ต้องการ
ได้รับความรู้เกี่ยวกับการคอมพิวเตอร์ ทั้งในด้านการซ่อมแซมและการทำงาน

**A STUDY ON THE NEED FOR KNOWLEDGE IN PERFORMING SIDE
JOBS OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS UNDER THE JURISDICTION
OFFICE OF NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION
IN CHANGWAT CHACHOENSAO**

**AN ABSTRACT
BY
DUANGRAT KHEAWCHAUMNGAM**

**Persented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University
May 1998**

The purposes of this study were to investigate the needs for knowledge in performing side jobs of elementary school teachers under the jurisdiction of office of national primary education commission, in changwat Chachoengasao. in 4 aspects; agriculture, commerce, industry and service and to compare needs of the teachers variated by sex, age, salary, marital status, and school location as well as to collect suggestions for the needs for knowledge for side job. The subjects comprised of 152 teachers in town area and 182 teachers in rural area, totalling 339 teachers. The samples were drawn by using stratified. Random sampling technique. Data were collected by the questionnaires constructed in the forms of rating scaled checking and the open ended type. Various statistical methods were used for data analyzing such as percentage, means, standard deviation, t-test F-test and Newman Keul's Method.

Research results came out as follow:-

1. The teachers with different sex had statistically significant difference in needs for knowledge for side job by all, and by agriculture, and by service aspects, at .01 level.
2. The teachers with different age had no significant difference in needs for knowledge for side job by all and by each aspect.
3. The teachers with different salary had no statistically significant difference in needs for knowledge by all, But by agriculture, an commerce aspect, statistical significant difference at .05 level were found.
4. The teachers with different marital status had no statistically significant difference for needs for knowledge by all. But by industry aspect, statistical significant difference at .01 level were found.
5. The teachers with different school location had statistically significant difference in needs for knowledge by all, and by agriculture, industry an by service aspect at .01 level.

6. The teachers suggested that in agricultural aspect, new agricultural technology should be provided to increase their products. In industrial aspect, study tours to the factories should be provided. Especially the ones which would be useful for the side jobs such as, the export artificial flower factory. In commercial aspect the teacher should be trained for selling and shop management. In service aspect, the computer knowledge were in need both in application and in repairing the computer.